

Foreningen af
**Mejeriledere
& funktionærer**

**Hovedbestyrelsens beretning
ved det 132. delegeretmøde
6. november 2021
Legoland Hotel & Conference
Billund**

Mejeribrugets udvikling

På vegne af Hovedbestyrelsen vil jeg starte årets beretning med at 'genbruge et par afsnit fra bogen 'Hvem har flyttet min ost', skrevet af A.J. Cronin.

Livet er ikke en let og lige korridor
Ad hvilken vi rejser frit og uhindret,
Men en labyrint af passager,
Gennem hvilke vi må søge vores vej,
Fortabte og forvirrede, og nu og da
Fanget i en blindgyde.

Men altid, hvis vi bevarer troen,
Vil en dør åbnes for os,
Måske ikke én vil selv
Nogensinde ville have tænkt på,
Men én som i sidste ende
Vil vise sig god for os.

Ordene fra A.J. Cronin er ganske rammende for de sidst 16/18 måneder, hvor vi til fulde har forstået og oplevet de fulde konsekvenser af Covid19-pandemienens globale hærgen. Covid19 kender som bekendt ingen grænser. Sygdom, død, nedlukninger og alverdens begrænsninger blev som bekendt en væsentlig del af vores hverdag, lokalt, regionalt, nationalt og globalt. Da vi sidste år var samlet til vores 'hybrid' delegeretmøde her i Billund, var vi efter sommerferien 2020 så småt ved at øjne en vis covid-optimisme, hvor vi var begyndt at se små og forsigtige lempelser af covid-restriktionerne, som følge af lavere smittetal, og planer for de nye covid-vacciner og vaccinationer.

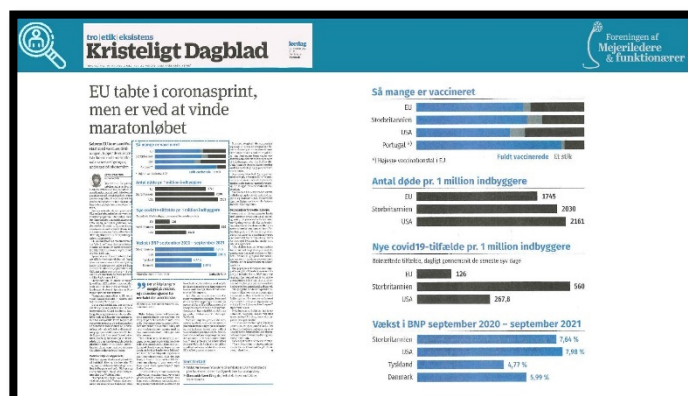
Netop i dagene omkring sidste års delegeretmøde var vi alle en smule fortabte og forvirrede og vel fanget i en blindgyde. Kan vi vel godt sige, i og med at covid-pandemien genopblussede med bølge 2 og 3. Hele Nordjylland blev lukket ned og minksagen begyndte at rulle med fuld speed, samtidig med meldinger om nye covid-varianter med sygdom og død til følge.

Men som A.J. Cronin siger: Men altid, hvis vi bevarer troen, vil en dør åbnes for os, måske ikke en vi selv nogensinde ville have tænkt på, men en som i sidste ende vil vise sig god for os.

Døren som blev åbnet for os borgere/verdensborgere hen over årsskiftet og foråret 2021 var udviklingen af Covid19-vacciner og efterfølgende vaccinationer, som sammen med diverse restriktioner og skærpet hygiejne har bragt os fri af den kæmpe mørke covid-sky, som var en reel trussel mod os alle.

So far so good. Med en stærk fælles indsats og stor ansvarlighed fra os borgere, offentlige myndigheder, industrien, sundhedsvæsenet og medicinalindustrien er det lykkedes os at bekæmpe covid-pandemien og i store træk at få genåbnet samfundet, næsten 100% back to normal.

Når det er sagt må vi konstatere at med 2-3.000 dagligt covid-smittede og 250-300 indlagte på sygehusene som følge af Covid19, så er vi ikke på sikker grund og fri af Covid endnu, vi må og skal ganske enkelt indstille os på at fortsætte covid-kampen en rum tid endnu.

Af diagrammerne kan man se, at i EU-landene er 63,8% fuldt vaccineret. Med Portugal i top og Rumænien i bund med 29% fuldt vaccineret. Storbritannien er med 66,2% fuldt vaccineret en smule foran EU-gennemsnittet og USA med 55,8% fuldt vaccineret.

Diagrammet viser også antal døde pr. 1 mio. indbyggere.

EU= 1745

Storbritannien=2030

USA=161

Nye Covid19-tilfælde pr. 1. mio. indbyggere
EU=126
Storbritannien=560
USA=267,8

Når blikket falder på vækst i BNP fra september 2020 til september 2021, ses en vækst i
USA på 7,98%
Storbritannien på 7,64%
Danmark på 5,99%
Tyskland på 4,77%

I artiklen nævnes, at den langt strengere og tidligere EU-nedlukning har ramt økonomien hårdt, men har reddet menneskeliv.

Det nævnes ligeledes, at EU's genopretningspakke er på 5580 milliarder kroner, et beløb som skal ses i lyset af, at Joe Biden i sine 9 måneder ved magten har pumpet 12.000 milliarder i den amerikanske økonomi.

Bestemt stof til eftertanke.

Lad os alle stå sammen om den fortsatte covid-kamp og lade vores tanker gå til de borgere og familier, som er ramt af sygdom, død og senfølger som følge af covid. Vi skal i fællesskab finde passagerne igennem labyrinten, ikke nødvendigvis frit og uhindret!

Med afsæt i 'Safety First – In all matters' kan vi i fællesskab konstatere, at MejeriDanmark ved en stærk og fælles indsats har klarer covid-udfordringerne på bedste vis. I MejeriDanmark har vi ikke set covid-udbrud i større omfang, selvfølgelig har der været lokale og individuelle covid-hits, som i sig selv har være svære nok at overkomme.

Mejerierne har formået at holde hele forsyningskæden kørende, mælken er blevet indsamlet hos mælkeproducenterne, blevet leveret og behandlet på mejerierne og distribueret til kunder og forbrugere både lokalt og globalt. Bestemt en super præstation i en svær tid, som har sikret økonomien i et 'end to end' view og sikret fødevarerforsyningen til vores kunder og forbrugere, bestemt ikke en selvfølge. Der skal lyde en stor tak for indsatsen for at holde MejeriDanmarks hjul kørende. Well done.

Som vi alle ser og hører, har covid-pandemien ramt økonomien utroligt differentieret i de forskellige sektorer af industrien. Hele oplevelsesindustrien, såsom rejsebranchen, hotel og turisme, underholdnings- og restaurationsbranchen har i større eller mindre omfang været lukket ned i covid-månederne, hvorimod andre industrier og sektorer har haft fuld fart under kedlerne efter, at de første covid-usikkerheder havde lagt sig.

Som før sagt, har MejeriDanmark klarer første del af covid-pandemien i fin stil, om jeg så må sige. Ingen tvivl om, at de danske mejerier og mejeriselskaber har mærket konsekvenserne af Covid19 på forskellig vis, afhængig af markedsprofilering. Klart, hvor man har haft stort salg og store tonnager til foodservice-sektorer, har perioden med nedlukningen af hoteller, restauranter og anden underholdning været en pinefuld tid. Indtil man har fundet ny afsætningskanaler og hyldeplads i detailhandlen, lokalt og globalt.

Som bekendt er det jo samme antal munde at mætte, kunderne er der, men forbrugs- og handelsmønstret har selvfølgelig ændret sig gennem pandemien, afhængig af myndighedernes anvisninger og restriktioner. Som det fremgår af Naturmælk-artiklerne, mangler Naturmælk ifølge Leif Friis Jørgensen i regnskabsåret 2020/2021 en omsætning på 20 mio. kr. som følge af Corona-nedlukningen. Øge efterspørgsel fra dagligvarehandlen, tæt samarbejde med Årstiderne og Løgismose samt øget onlinesalg og tilpassede omkostninger betyder, at Leif Friis forventer at lande en bundlinje på 5 mio. kroner for regnskabsåret 2020/2021. Et resultat på niveau med året før. Lad os her fra delegeretmødet sammen med Leif Friis sige: Vi ser frem til genåbningen af samfundet.

Fra Mammen Mejerierne lyder det ligeledes, at covid-pandemien har betydet faldende efterspørgsel som en direkte konsekvens af både nationale og internationale nedlukninger og restriktioner, ligesom afsætningen til Mellemøsten i en længere periode har været stærkt reduceret. Efter omstilling og tilpasning af

produktion grundet Corona, lykkedes det Mammen Mejerierne at realisere en omsætningsrekord på 1,1 mia. kr. og opnå et næsten uændret overskud på 17 mio. kr. for mejeriåret. Ifølge ledelsesberetningen anses resultatet for at være tilfredsstillende under de givne forudsætninger.

Under overskriften 'Arla præsterede uhørt fremgang i 2020', fortæller Arlas finansdirektør Torben Dahl Nyholm, at Arlas 2020-resultat med et peer group index på 108, er et udtryk for styrke til at reagere hurtigt og effektivt på covid, betydende stor produktion og salg af detailmærkevarer såsom Lurpak, Puck, Castello og Arla, som samlet gav 7,7% salgsvækst. I 2020 voksede salget af Lurpak med 15% til små 5 mia. kroner.

Arlas store 4 års effektivitetsprogram Calcium, som mange af os mærker en del til, har ligeledes bidraget betydeligt til Arlas 108 peer group index. Calcium skal som bekendt bidrage med 400 mio. Euro i 4 års perioden, hvor 2021 er sidste år, og der skal leveres 46 mio. EUR for at nå i mål. Ingen tvivl om, at Calcium-målet for 2021 er max under pres grundet inflation på energi, råvarer og hjælpestoffer.

Arlas regnskab for første halvår 2021 viser en rigtig stærk performance, båret af Calciums effektivitet, og fortsatte gode takter i salget af brandet detailprodukter og stigende mejeripriser på råvarebørserne, hvor især Kina har haft stærkt stigende forbrug og import. Når mejerierne og mejeriselskaberne melder om gode takter i forretningen, er det lige med flere penge til mælkeproducenterne og andelshaverne.

Vi ved alle i MejeriDanmark, at vores hovedKPI, når vi taler om økonomi og overlevelse, er mælkeprisen, som betales til producenter og andelshavere, og indgår som en vigtig faktor i mælkeproducenternes driftsresultat, og hermed indtjeningen for den enkelte bedrift/landmand. En god og sund økonomi hos den enkelte mælkeproducent er alfa og omega for mælkeflowet frem til vores mejerier og vores arbejdspladser. Det ved vi alle, som har vores

daglige virke i MejeriDanmark. Et godt driftsresultat hos mælkeproducenterne giver liv, energi og udvikling hos mælkeproducenterne og deres familier, og sikrer masser af gode, sunde og sikre arbejdspladser til os ansatte. Med meldingerne fra mejerier og mejeriselskaber i mente, er det godt at se positive meldinger omkring økonomisk performance på bedrifterne.

Overskrifterne siger:

- De danske landmænd fik i 2020 i gennemsnit det bedste driftsresultat nogensinde
- Stærk indtjening i dansk landbrug
- 2021 bliver det næstbedste i fem år

Overskriften "Højere mælkepriser giver sorte tal – men pengene er afsat for de fleste", og dette bringer os direkte til næste 'hot topic', nemlig megastore prisstigninger, eller inflation, om man vil, på bagkanten af Corona åbningerne, som giver et højere forbrug i et marked, som af mange årsager er underforsynet.

Som Thorkild Moor fra Syddansk kvæg siger, der sker noget på inputsiden, foderpriserne, især på proteindelen er det gået bananas.

Om det er klimaforandringer som er i spil, vides ikke. Men Brasilien, verdens næststørste producent og eksportør af majs har haft den tørreste vækstsæson i 91 år, hvilket har betydet, at Brasiliens majshøst er nede med 25 mio. tons, svarende til tre gange den danske kornproduktion. Nordamerika og Canada har ligeledes været ramt af langvarig tørke og hedeølge, som

er gået voldsomt ud over hvede- og bygudbytterne i USA. Canada som er verdensproducent og eksportør af raps melder om stort produktionsstab i rapsen grundet hede og tørke. Sidst men ikke mindst melder verdens største eksportør af hvede, Rusland om manglende høstudbytte grundet samme sag – hede og tørke.

Som det ses på kurverne fra FAO, har priserne på råvarebørserne for fødevarer og rapsolie igennem de sidste 8-10 år været faldende eller været på et lavt niveau. De lave råvarepriser har betydet, at producenterne ikke har fulgt markedsudviklingen, når der ikke tjenes penge, hvilket betyder, at lagerbeholdningerne har været ekstreme lave og derfor ikke kan udgøre buffer for uforudsigelige vejrændelser, som giver væsentlige lavere høstudbytte.

Markedskræfterne taler med fuld styrke, kan man vist godt konkludere. Stor og stigende efterspørgsel post de første 3 covid-bølger, lavere høstudbytte, minimale lagerbeholdninger, problemer med den globale logistik grundet manglende containere, skibs-, chaufførkapacitet og covid-ramte havne er bestemt en cocktail for ekstreme prisstigninger og skyhøj inflation.

Palle Jakobsen fra Agrocom konkludere, at prisstigningerne hviler på et solidt fundament og prispilen stadig peger i opadgående retning. Palle Jacobsen forudser et scenarie, hvor de stigende råvarepriser vil øge den globale produktion af landbrugsafgrøder, hvilket vil betyde ligevægt eller overproduktion i løbet af 2-3 år, så lange horisonter for evt. faldende priser. Med afsæt i FAOs kurver og Palle Jakobsens overvejelser og forudsigelser i mente, er det vel fair og rigtigt at sige 'men pengene er afsat for de fleste'.

Det skal lige nævnes, at majs og raps indgår i den nye US-regerings planer om øget produktion af biodiesel og bioethanol, som en klimaforanstaltning.

Inflation og kæmpe prisstigninger oplever vi alle i disse dage, når vi fordyber os i vores private forbrug af el, naturgas, diesel og benzin.

Som det fremgår af kurverne, er el- og gaspriserne eksploderet her i september og oktober. For en gennemsnitlig ejerbolig lå elforbruget i 2020 på 900 kr. før diverse afgifter, tillæg og moms, hvis elprisen beregnes på basis af september-prisen, vil regnestykket vise 4.185 kr., et prishop på 3.285 kr. før afgifter, tillæg og moms, en stigning på 365%, det er da noget man kan mærke, hvis ikke man reducerer på forbruget. Kurven med Europas naturgaspriser viser en 9-10-dobling af prisen fra sommeren 2020 til nu. Om vi rammes af en decideret energikrise, som i 70'erne med bilfrie søndage, håber jeg bestem ikke. Men alt kan ske, når vi bevæger os ind i vintermånederne. Udbyd og efterspørgsel på naturgas er i ubalance, lagerbeholdningerne/reservelagerne af naturgas er på 30% af kapaciteten.

I artiklen nævnes det ligeledes, at øget produktion af naturgas afsættes som skibslaster til Asien og Kina, som har skruet op for forbruget dels grundet øget produktion post covid, men også grundet reduktion af elproduktion på basis af kul, for at reducere CO₂-udslip og 'sikkerhedshændelser' i kinesiske kulminer. Med afsæt i hvad vi ser på måleren og pengepungen her og nu og outlook, så gør vi klogt i at forbedre os på 'Energiprischokket vil ramme millioner af europæiske familier med larmende kraft i den forestående vinter'.

Energikrise – er det ordvalg den Danske Bank bruger/brugte den 30. september, da de beskrev den aktuelle energiforsyningssituation. Hvor de ser en ekstra omkostning på 600 mio. kr. pr. måned for industrien, bestemt store tal og ord fra Danske Bank.

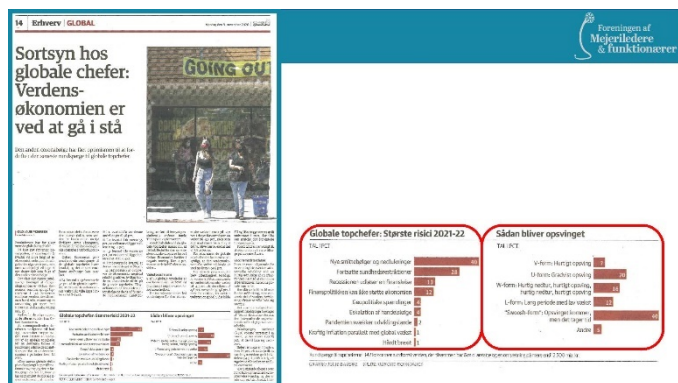
Klart, stigende priser på råvarer, hjælpestoffer, ingredienser, pakkematerialer og energi, ja hele vejen rundt presser fødevarerindustrien, herunder mejerier og mejeriselskaber på indtjeningen, de blodrøde tal på indkøbskontoen har kun en retning og det er imod forbrugerne. Os forbrugere, kan vi vel roligt sige.

Arlas Peder Tuborgh er da også ganske klar i mæglert, når han siger: 'Når Arlas udgifter stiger, må priserne i detailhandlen også stige'.

Derfor har Tuborgh sendt salgsstyrken på overarbejde for at snakke prisstigninger med kunderne. De senere års inflation på 1 til 1,5% fra regnet arbejdskraft, er i det store hele blevet 'bekæmpet' og afværget via effektivitetsforbedrende aktiviteter og direkte cut cost og prioritering i industrien, men når/hvis vi ser inflationsrater på 4-6 % for helåret, som finansdirektør Torben Dahl frygter, så er det vel klart for alle, at næste træk er prisstigninger til detailhandlen og dermed med al sandsynlighed højere forbrugerpriser på hylderne.

Efter en lang periode med forholdsvis ro på prisstigningerne og inflation, er der noget som tyder på, at vi skal forberede os på 'andre vinde', når vi taler inflationsrater de kommende år. Klart, når vi ser inflationen ramme butikshylderne med et forbrugerprisindeks på 2,2% her i september og 5-6 ja op til 10-dobling af priserne på el og gas og benzinpriser på +/- 14 kroner pr. liter, bliver vores lønninger nødvendigvis nødt til at følge med i samme takt, og så har vi rigtig gang i inflationsskruen, om vi vil det eller ej.

Som bekendt er fremtiden svær at spå om, ja enorm svær at spå om, kan vi konstatere, når vi i bagklogskabens klare lys ser Jyllandspostens artikel fra ugen efter vores hybrid-delegeretmøde den 7. november sidste år.

Artiklens overskrift siger: Sortsyn hos globale chefer – verdensøkonomien er ved at gå i stå. Som en del af artiklen blev topchefer i 142 globale koncerner bedt om at score største risici i 2021-2022 i procent. Som I ser af graferne, var der følgende score:

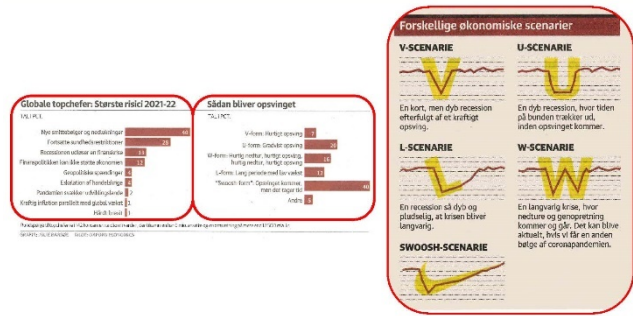
- Nye smittebølger og nedlukninger = 40 %
- Fortsatte sundhedsrestriktioner = 28 %
- Recession udløser en finanskrise = 13 %
- Finanspolitikken kan ikke støtte økonomien = 12 %
- Geopolitiske spændinger = 4 %
- Eskalation af handelskrig = 4 %
- Pandemien svækker udviklingslandene = 2 %
- Kraftig inflation parallelt med global vækst = 1 %
- Hårdt Brexit = 1 %

Når vi har fordybet os lidt i scorerne, i bagklogskabens klare lys skal vi huske, så må konklusionen helt klart være, at fremtiden er svær at spå om; de to scorer på 1 procent på

- Kraftig inflation parallelt med global vækst
- Hårdt Brexit.

må vi bare konstatere, at der er skudt mega meget ved siden af realiteterne her i efteråret 2021, idet vi nu i momentet sidder lige i orkanens øje med kraftig inflation parallelt med global vækst. Det samme gør sig gældende omkring 'Hard Brexit', hvor vi vel fik en medium Brexit. For MejeriDanmarks vedkommende får vi efter 6 måneders overgangsordning en del at gøre omkring eksportpapirer/tilladelser, men heldigvis ikke en stor importtold på vores produkter.

Geopolitiske spændinger og eskalation af handelskrige hver med en score på 4 kan også synes i den lave ende, set i lyset af udfordringer med energiforsyningerne, råvaremangel, klimaforandringer, Afghanistan, Irans atomaftaler, sabelraslen i farvandet omkring Taiwan, Ruslands lukning af deres NATO-ambassader og hjemsendelse af NATOs ambassadefolk fra Rusland. Alt sammen toppet op af Covid-truslen og vaccinemodstandere.

Topcheferne blev ligeledes bedt om at score, hvordan bliver opsvinget i forhold til de økonomiske scenarier V-U-W-L-Swoosh-form. Som det ses af søjlerne, blev topscoren i Swossh-form med 40 %: Et opsving som kommer, men det tager tid.

Realiteten er vel i store træk, at opsvinget er i V-form = hurtigt opsving. En bekymring kan vel være om opsvinget svinger til W-form. Hurtigt opsving, hurtigt nedtur, hurtigt opsving. Som sagt er fremtiden og krystalkuglen en svær øvelse. Lad os i fællesskab forberede os på en tur i rutsjebanen.

Da vi sidste år var samlet til delegeretmøde, var Brexit-forhandlingerne efter diverse udsættelser, op- og nedture inde i de sidste og afgørende runder. Truslen for både EU og briterne var en Hard Brexit, som ingen vel helt troede på, men truslen var der.

For dansk landbrugseksport af mejeriprodukter og svinekød var der lagt op til gennemsnitlige toldsats på henholdsvis 55 % og 33 % ved Hard Brexit. Landbrug & Fødevarer økonomer vurderede, at toldsats på dette niveau på sigt ville betyde et tab af ¾ af landbrugseksporten til England. En eksport til en værdi af 12 mia. kroner var i spil til vores 4 største markeder for landbrugsprodukter. Som det ses af kurverne, er England på det sidste blevet overhalet af Kina, som nu er vores 3. vigtigste eksportmarked for landbrugsprodukter.

Uanset 3. eller 4. pladsen så er og bliver Storbritannien et ekstremt vigtigt og nært marked for danske mejeriprodukter. Her vil det være værd at nævne, at Arla alene eksporterer mere

end 170.000 tons mejeriprodukter over kanalen hvert år.

Heldigvis nåede briterne og EU på juleaftensdag sidste år i mål med en handelsaftale, som trådte i kraft ved Storbritanniens fuldt og helt udtræden af EU.

For eksporten af danske mejeriprodukter betyder Brexit og handelsaftalen, at Storbritannien nu er at betragte som tredjeland i samhandel. Handelsaftalen betyder, at produkter fritages for afgifter og kvoter. Derimod skal der udfærdiges en lang række dokumenter, så som eksport- og sundhedscertifikater. Dertil kommer, at briterne forlanger veterinærkontrol, ligesom eksportøren skal kunne dokumentere oprindelse for samtlige ingredienser i de færdige produkter. Fra Arlas side er forventningerne, at Brexit vil betyde udarbejdelse af omkring 15.000 nye dokumenter pr. år for at få deres 170.000 tons eksporteret over kanalen.

'Papirtigeren' omkring eksport og sundhedscertifikat skulle i henhold til handelsaftalen have været aktiveret pr. 1. april 2021, men i sidste øjeblik udskød de britiske politikere og myndigheder 'go live' datoen til 1. oktober 2021. For nuværende er der ingen meldinger omkring status på papirflow og praktikken i forbindelse med de nye certifikater og veterinærkontrol. For os i MejeriDanmark, ja for dansk landbrug som helhed var der rigtig meget i spil ved Brexit, eksportværdien på 12 mia. kr. og masser af arbejdspladser i et end to end view. Så tak for handelsaftalen, kan vi vel godt sige her fra delegeretmødet.

Overskrifterne:

- Efter lettelse kommer bøvl og bespænd
- Toldfrit dansk smør og bacon til briterne
- næsten som vi er vant til

Taler for sig selv.

Når vi er i afdelingen for handelshindring, afgifter og told/strafhold, så jubler MejeriDanmark over, at man ved et topmøde mellem EU og USA er blevet enige om i en 5 års periode at suspendere den ekstra strafhold på 25%, som blandt andet har ramt fødevarereksporten til USA. Danske mejerier har været ekstremt hårdt ramt på deres USA-eksport grundet strafholden. Per Olesen fra Bornholms Andelsmejeri fortæller i artiklen, at deres eksport af højpris-produkter til USA blev halveret, da strafholden blev indført i 2019. Per nævner ligeledes i artiklen, at man på Bornholms Andelsmejeri har brugt 30 år på at opbygge eksporten til det attraktive højpris-marked i USA, et af Bornholms 3 største markeder.

Strafholden på de 25% på toppen af den 'normale' toldsats på 15-20% blev som tidligere nævnt indført i 2019, som et led i en 17 års lang handelskonflikt mellem EU og USA. En konflikt som oprindeligt handlede om statsstøtte til flyproducenterne Airbus og Boeing. Over årene eskalerede konflikten for så at ramme vores eksport af mejeriprodukter i 2019. Hvem ved, måske som en konsekvens af Trump's 'America First' politik.

Martin Aagaard Pedersen fra Nordjyske Nordex melder på lige fod med Per Olesen om lettelse og glæde over nulstillingen af den 25% strafhold i en 5 års periode. Begge selskaber ser naturligvis frem til at øge eksporten til højpris-markedet i USA. Good luck over there til MejeriDanmark.

Skrækscenariet med halvering af Bornholms USA-eksport grundet +25% strafhold, fortæller med al tydelighed, at vi i mejeribruget med kæmpe eksportandele er utrolig afhængig af varernes frie bevægelighed, til gavn og glæde for vores arbejdspladser og økonomi. Hvem tør tænke et Hard Brexit scenarie med op til 50 %

told til ende - set i lyset af konsekvensen af Airbus-Boeing statsstøtten og strafhold.

Food Nation: Som er et offentligt-privat partnerskab oprette mellem Miljø- og Fødevarerstyrelsen og en række private aktører bl.a. Danish Crown, Carlsberg, Arla, Fødevarerforbundet NNF, Chr. Hansen, Landbrug og Fødevarer med flere og som har til opgave at promovere den danske fødevarerbranche i bred forstand fra fødevarerproducenter til leverandører af teknologier eller helt færdige løsninger, dækkende den danske fødevarereklynge; har lige offentliggjort branchens imageundersøgelse, hvor det fremhæves, at der tegner sig et positivt billede af Danmark på eksportmarkederne.

Over 200 indkøbere på hvert af de 3 store danske eksportmarkeder for fødevarer og fødevarer-teknologi; Tyskland, Kina og USA, er indgået i Food Nations imageundersøgelse. Undersøgelsen viser, at respondenterne forbinder Danmark med mange gode egenskaber, såsom kvalitet, økologi, bæredygtighed, fødevarer-sikkerhed, sporbarhed, kvalitetsråvare med fuld sporbarhed. Ifølge Danægs eksportdirektør Peter Munch er høj dansk fødevarer-sikkerhed et vigtigt salgsargument, når der skal sælges mange æg i udlandet. Peter Munch udtaler ligeledes, at Danmark har et godt ry på fødevarer-sikkerhedsområdet samt at kunderne har en høj grad af tillid til de danske myndigheder. De ved, at der ikke er noget fikumdik.

Fire af fem indkøbere tilkendegiver, at fødevarer-sikkerhed og kvalitet er afgørende parametre, og de mener ligeledes, at danske fødevarer, landbrugsprodukter og løsninger har det højeste niveau i verden.

Højeste niveau i verden. Er bestemt meget forpligtende for os alle i fødevarereklyngen. I et end to end view. Yes, artiklen her omhandler æggeksport- Jeg er 110% sikker på, at MejeriDanmarks sælgere lokalt og globalt vil stemme i, hvis de blev interviewet.

Som mejerifolk har vi i mere end 100 år haft kvalitet og fødevarer-sikkerhed som et af vores hoved KPI. Vi ved alle, at kvalitet i alle led er en

sikker vinder, på nydansk et 'unique selling point'. Lad os ved en stærk fælles indsats i branchen 'end to end' sikre, fastholde og videreudvikle vores position på kvalitets- og fødevarsikkerhedsområdet. Det betaler sig. Husk vi er alle i samme båd.

Uden at vi her på delegeretmødet skal male en vis herre på væggen, er det klart bekymrende, at når vi taler fødevarsikkerhed må erkende, at vi har problemer med vandet, om jeg så må sige, med henvisning til kortet her.

Danmarkskortet viser, at der siden 2016 er fundet rester af pesticider i 94 ud af 98 kommuners drikkevandsboringer. Tallene viser procentandele af kommunernes drikkevandsboringer, hvor der er fundet sprøjterester. Kun Læsø og Fanø er 'clean'. I den anden ende af skalaen med rødt har vi kommunerne Albertslund, Frederiksberg, København, Hvidovre og Vallensbæk. For god ordens skyld vil jeg nævne, at der med småt står 'Kilde: Danmarks Naturfredningsforenings opgørelse på baggrund af udtræk fra National boringsdatabase.' Klart ikke rar læsning, når vi som borgere, men også som fødevarerproducenter, tager fødevarsikkerhedsbrillerne på. Jeg tænker, at vi danskere helt klart er af den opfattelse, at vi i Danmark har fuldstændig styr på alle elementer af vores friskvandsforsyning, og at drikkevandsproblemer er syd for Alperne.

I min egen kommune, Struer kommune, er der siden 2016 fundet spor og rester af sprøjtegift i 11 ud af 31 aktive drikkevandsboringer. Første hit var BAM-forurening og nu er det DMS i for høj koncentration som for eksempel Hjerm vandværk døjer med.

Grænseværdien for DMS er fastsat til 0,1 mikrogram pr. liter, i Hjerm har man målt forhøjet DMS-koncentration i 3 af vandværkets boringer, men som Mette Helene Meldhede fra Struer kommune siger, så er DMS-indholdet målt til 0,035 mikrogram her i 2021, efter at vandet fra vandværkets boringer bliver blandet inden distribution. Man kan vel sige så langt så godt, men bestemt problematisk at vi i Struer kommune blander os ud af problemet med højt DMS i nogle af boringerne. Vi må bestemt krydse fingre for, at vandværket har styr på blandingsforholdet mellem boringerne, når tricket er opblanding.

Hvor er fødevarsikkerheden, kan man fristes til at spørge.

DMS er en forkortelse for N,N-dimethylsulfamid, og er et nedbrydningsprodukt fra svampegiftene tolylfluanid og dichlofluanid. Udover landbrugsmæssig anvendelse kan DMS ifølge Miljøstyrelsen også stamme fra moderstofferne anvendelse i træbeskyttelsesmidler og maling.

For os i Mejeriindustrien, ja hele fødevarerindustrien, er der klart bekymring omkring vores vandkvalitet i et end-to-end-perspektiv, startende med det vand som køerne drikker, frem til vores virksomheder, hvor vand – rent og frisk vand indgår i vores rengøringsprocesser, både automatisk og manuelt. Vand, rent og frisk indgår ligeledes i mange af vores produkter på forskellig vis, så som procesvand i ostefremstilling, i forbindelse med hjælpestoffer og ingredienser, samt helt basic når vi justerer vandprocenten i nogle af vores produkter.

Som vi alle ved, er vi i mejeriindustrien uhyre afhængige af rent og frisk vand i alle henseender for at sikre allerhøjeste niveau af fødevarsikkerhed og sundhed i vores produkter, her skal vi lige huske Food Nations imageundersøgelse, hvor vores kunder forbinder danske fødevarer med verdens højeste niveau for fødevarsikkerhed. Så rigtigt meget er på spil, når vi taler vandkvalitet for vores branche. Det samme gør sig selvfølgelig gældende for os som 'forbrugere' af vand i vores private husholdninger.

Hvis vi fortsætter i afdelingen med bekymringer og udfordringerne på vand og miljøområdet, tror jeg, at rigtig mange af os for første gang hørte og læste om PFOS her hen over sommeren 2021, hvor PFOS-sagen fra Korsør dukkede op. Korsør-sagen er ganske kort, at et antal borgere i og omkring Korsør er blevet testet positive for PFOS efter at have spist kød fra kvæg, som græssede på arealer, hvor der har været brandskole og der er trænet og uddannet i brugen af brandslukningsskum. PFOS er et ud af en række flourstoffer, der går under den fælles betegnelse PFAS.

PFOS er et stof, som er vand-fedtafvisende og er tidligere blevet brugt bredt i masser af produkter, som vi møder/mødte i hverdagen, såsom regntøj, stegepander, tandtråd, pizzabakker og selvfølgelig brandskum. I 00-erne blev det påvist af forskere i EU & USA, at PFOS er sundhedsskadelig med øget risiko for blandt andet kræft, forhøjet kolesteroltal og blodtryk, påvirkning af leveren og svangerskabsforgiftning, stofskiftesygdomme og påvirkning af immunsystem. PFOS blev forbudt i brandskum i Danmark i 2006. Men så fik man lige tilladelse til at opbruge restlager indtil 2011.

Nu er vi så her i 2021, hvor der for nuværende er udpeget 145 steder, som skal undersøges for PFOS. Steder hvor der i stor stil er blevet trænet og uddannet i brugen af brandskum, herunder militære anlæg især i og omkring flyvestationer. Artiklen her fortæller blandt andet om Hessellund Bæk, som er i forbindelse med Flyvestation Karup, hvor der angiveligt er målt PFOS-værdier 55 gange over grænseværdien. Som det ses af fotoet, har det græssende kvæg med stor sandsynlighed slukket tørsten i det rindende vand samt græsset på arealerne. Her skal det ligeledes nævnes at åsystemerne i og ved Karup å er et yndet område for lystfiskere og jægere.

Klart med 145 udpegede potentielle PFOS-forurenede områder er Fødevarestyrelsen kommet i arbejdstøjet og har begyndt et omfattende analysearbejde for at kortlægge et evt. PFOS-problem. Hvis der findes PFOS på de udpegede

arealer, er next step analyser af foder og afgrøder, kød, fisk og mælk.

Som forbrugere og borgere ser vi selvfølgelig med stor alvor på miljøforurening, som kan påvirke vores sundhed og velvære. Som fødevarerproducenter har vi et kæmpe ansvar omkring fødevareresikkerhed, når vi sælger vores produkter til alverdens borgere lokalt og globalt. Ingen tvivl om at for mange Korsør-sager er ikke befordrende for vores gode rygter og omdømme omkring kvalitet og fødevareresikkerhed. Et af vores stærkeste kort, når vores produkter skal på hylderne.

I skrivende stund er der ikke meldinger om fødevarerforurening grundet PFOS udover Korsørtilfældet, som i sig selv helt naturligt er slemt nok. Som før sagt skal vi bestemt ikke male en vis herre på væggen, når vi som her 'fordyber' os i denne type problemstilling. Vi skal som industri hæve radaren til fuld speed, reagere hurtigt, effektivt og ansvarligt, når og hvis der er uønskede udslag og lynhurtigt være klar med korrigerende handlinger.

Kvaliteten af vores produkter må aldrig være til diskussion. Vi er alle i samme båd. Åbenhed, ærlighed og fællesskab skal og vil sejre.

License to operate er helt klart, at vi har fuldstændig styr på vores kvalitet, fødevareresikkerhed og sporbarhed i MejeriDanmark. Hertil kommer helt klart og med stigende styrke fra dag til dag, at vi i mejeribranchen 'stepper up', når det gælder miljø og klimaindsatsen bredt i landbrugserhvervet. Ingen tvivl om at tidens ustabilitet og kraftige udsving på vejrfrenten, tørke, blæst og storme, regn og oversvømmelser, indlandsisen som smelter, globale temperaturstigninger har øget presset på vores speed og action for at tage hånd om klimaet fra alverdens borgere, ja os selv.

Heldigvis har vores politikere, politiske og faglige organisationer bredt påtaget sig ansvaret for at få sat klimaet rigtigt højt på vores nationale og globale agenda. For os her i Danmark har det betydet, at vores Folketing mandag den 4. oktober indgik et 'dejligt' bredt forlig om en klimaaf tale for landbruget. Et forlig som alle

partier i Folketinget, med undtagelse af Alternativet, bakker op omkring. Selvfølgelig rigtigt godt, at klimaaftalen har alle politiske farver bag sig, da klimarejsen bliver et langt sejt træk for at nå i mål. Der er ikke plads til usikkerheder og rysten på hænderne som følge af kommende valg og regeringsmagt.

Som vi ser på planchen, er landmændene og branchen lettede over, at man efter et langt og anstrengende forhandlingsforløb har landet en klimaaftale. Med en ny bred klimaaftale er der en retning at gå efter for den enkelte landmand/bedrift og branchen som helhed, for at levere til kravene til next step i den grønne omstilling. En omstilling som på mange fronter vil kræve masser af resurser og ny viden og teknologi. Derfor er det godt at se, at den grønne omstilling tilføres små 4 mia. kroner i statslige midler, et udtryk for at landbrugets grønne omstilling helt klart er en samfundsopgave og et samfundsansvar. For nationen Danmark er der rigtigt meget på spil, masser af arbejdspladser direkte og indirekte i et 'end-to-end-view' og der er gode sunde fødevarer til os alle i Danmark.

Her skal vi også have i mente, at dansk fødevarereproduktion brødføder 3 gange vores egen befolkning. Fødevarereproduktionen og omkringliggende industrier og brancher bidrager i allerhøjeste grad til finanserne i Danmark og herved stabilitet og udvikling af vores samfund til gavn og glæde for os alle.

Der hersker ingen tvivl om, at vores fødevarereproduktion er en væsentlig del af livet og udviklingen af landdistrikterne og hermed bosætning i hele landet. Her er det værd at nævne, at vores

Food Cluster beskæftiger 180-190.000 og omsætter for små 200 mia. kroner.

Fra Hovedbestyrelsens side ser vi klart Folketingets brede klimaaftale fra den 4. oktober som et stærkt element og afsæt i at fastholde og udvikle dansk fødevarereproduktion, herunder mælkeproduktion. For alle os i MejeriDanmark er vores råvareforsyning alfa og omega for at fastholde og sikre vores arbejdspladser, gode sikre, sunde og udviklende arbejdspladser, så enkelt er det.

Lige et par fakta om klimaaftalen, og selvfølgelig er der masser af detaljer, som skal sættes på plads og forstås.

FAKTA OM KLIMAAFTALEN FOR LANDBRUGET

- Der er fastsat et bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektorens udledning af drivhusgasser. Det lyder på 55-65 procent i 2030 i forhold til udledningen i 1990.
- Samlet set viser aftalen vejen for, hvordan landbruget kan reducere udledningen af drivhusgasser med op til 7,4 millioner ton CO2 frem mod 2030.
- De konkrete initiativer i denne aftale sikre dog kun en reduktion i udledning af drivhusgasser med 1,9 millioner ton CO2 i 2030.
- Ambitionen er dog at nå reduktioner på 8 millioner ton CO2 i 2030. Derfor skal der gøres status i 2023.
- Aftalen skal dermed også understøtte udviklingen af ny teknologi, der i fremtiden kan levere løsninger til at nå resten af målet. Her afsættes 575 millioner kroner til udvikling og demonstration af nye teknologier.
- Omkring 3,8 milliarder kroner i statslige midler tilføres til den grønne omstilling af landbruget.

Klimaaftalens hovedelementer er klart reduktion af kvælstof og CO2-udledning.

Omkring CO2-udledning omregnet fra metan og lattergas er det helt klart et fair spørgsmål, Samvirke stiller: Kan koen blive klimavenlig?

Når en ko 'udskiller' ca. 160 kilo metan svarende til 4.000 kilo CO2, beregnet med et metan til CO2-faktor på 25 pr. år, grundet koens anatomi med 4 maver.

For at koen bliver klimavenlig, er der helt klart et kæmpe arbejde forude for at skabe ny viden, værktøjer, teknologi og innovation for at nå i mål med en reduktion af drivhusgasser på 55-65% i 2030 i forhold til 1990.

Så budskabet er klart; fuld speed på innovation, nytænkning og ideer og samarbejde. Der er rigtig meget på spil.

For sammenligningens skyld skal det nævnes, at landbruget står for ca. 22 % af den samlede udledning af drivhusgas i Danmark, samme niveau som transportsektoren. Energisektoren er den sektor, der udleder mest drivhusgasser.

Landbrugets kvælstof-regulering/indsats skal fintænkes en ekstra gang. Der er forslag om, at op til 100.000 hektar landbrugsjord = 2 x Falters areal skal tages ud af drift. Fintænkningen går ud på, at der skal kigges på beregningsmetoder, lavbundsjord og randarealer. Der er ligeledes tanker om ekstensiveret drift af visse arealer. Det vil sige, at arealerne skal dyrkes mindre intensivt. Ingen tvivl om at kvælstofområdet på en måde er mere håndgribeligt, da området er mere et spørgsmål om hvem, hvad, hvor og økonomisk kompensation på den ene eller anden måde.

FN's 17 verdensmål, der sætter kursen for en bæredygtig udvikling for Jorden og dens befolkning frem mod 2050, bliver mere og mere højaktuel for hver

dag der går. Vi borgere, kunder og forbrugere øger presset for hver dag, der går. Når vi kigger på FN's 17 mål, må vi sige, at der arbejdes på alle områder – og det er der brug for.

Ingen tvivl om, at hvert af FN-målene hver især har deres berettigelse. Selvfølgelig og naturligt med varierende styrke og behov i de forskellige lande og regioner. For os som på mange områder lever på 'the bright side of life' i forhold til FN-målene, er der helt klart store forpligtelser og forventninger – og med rette.

Som bekendt har et samlet dansk mejeribrug tiltrådt Rotterdam-erklæringen, under ledelse af Mejeriforeningen ved Jørgen Hald.

Rotterdam-erklæringen er en fælleserklæring, hvor de internationale mejeriorganisationer IDF og FAO og landbrugsorganisationer under FN, hvor mejeriorganisationerne globalt har forpligtiget sig til at arbejde med opfyldelse af de 17 bæredygtigheds mål. Godt at dansk mejeribrug er fuldt og helt med på vognen. En vogn som forhåbentlig kommer til at gøre en stor forskel. Danske mejerier har godt gang i energioptimering på mange fronter, spændende fra mindre energiforbrug i vores processer, genbrug af varme og frembringelse/produktion af varmekalorier med biogas og forskellige typer af træflis som energikilde. Grøn el er ligeledes på fremmarch, der er ligeledes masser af fokus og aktiviteter omkring mejeriernes transport.

Med eksplosion af energipriserne er der gode business cases i energioptimering i disse tider. Det giver max. fokus og muligheder på energifronten, når vi kan slå to fluer med et smæk, nemlig besparelser på både miljø og finanserne.

Spild i alle led af vores processer er bestemt også kommet i et nyt gear. Også her går miljø og finanser hånd i hånd. Godt at se, igen to fluer med et smæk, om jeg så må sige.

Blot et par eksempler på, hvor vi som branche virkelig forsøger at rykke os, til gavn for miljøet og herved vores påvirkning af omgivelserne.

Ved nærmere eftertanke kan vi alle i større eller mindre omfang sætte gang i aktiviteter og planer, både på job og privat, som peger imod FN's 17 verdensmål, for herved at bidrage til en bedre Moder Jord.

Tak for indsatsen, store som små, alle bidrag tæller med i det store regnestykke.

Når det er sagt, er vi alle bekendte med, at der er brug for nogle gevaldige ryk på emballagesiden, hvor det især er plast som piner. Der er gang i masser af aktiviteter på plastområdet, og vi bevæger os fremad om end med lav speed. Et svært område. Plast er i sin anvendelse på mange områder et super funktionelt produkt, som er let og godt at arbejde med. Og så er der et miljøbæredygtigheds regnskab, som ikke går op, til trods for masser af gode intentioner om sortering og genanvendelse af plast. Lad os ved fælles hjælp og krav prøve at knække koden omkring plastik.

Dansk mejeribrug – MejeriDanmark bredt, har en stærk styrkeposition og er anerkendt vidt og bredt. Vi har masser af gode fortællinger om vores branche og produktion 'end to end'. Vi har siden år 1882, hvor Hjedding Andelsmejeri blev grundlagt, det vil sige i 139 år, drevet et industrialiseret mejeribrug og mælkeproduktion, hvor vi på dygtig vis har forstået samspillet af super gode råvarer, teknik og teknologi samt kompetence. Lad os ved et stærkt fællesskab og samarbejde imellem mejerierne, mejeriselskaberne, omkringliggende industrier, uddannelsesinstitutioner, forskning og universiteterne, organisationerne, myndigheder, mælkeproducenter og os ansatte gøres vores fælles bedste for at bringe vores styrkepositioner og gode fortællinger til næste niveau. Lad os sikre, at vores kvalitetsarbejde og kvalitetsforståelse gennem 139 år blive koblet sammen med FN's 17 verdensmål, betydende mere fokus på bæredygtighed, klimaneutralitet, dyrevelfærd og menneskerettigheder, herunder forskelsbehandling.

Der er meget på spil for MejeriDanmark. Der er masser af udfordringer og muligheder forude. Lad os her fra vores Delegeretmøde nr. 132 i rækken, støtte stærkt op omkring en fortsat udvikling af mejeribrug 'end to end', for at sikre en stærk og sund udvikling for herved at sikre gode, sunde og udviklende arbejdspladser i MejeriDanmark.

Udbygning af styrkepositioner og den gode fortælling hænger rigtigt godt sammen med MejeriDanmarks fokus på klima og dyrevelfærd. Klima, miljø og dyrevelfærd hos vores mælkeproducenter og andelshavere bliver med stærkt stigende krav fra kunder og forbrugere ganske enkelt en del af license to operate for vores branche. Vi bliver helt klart mødt med krav om at 'get the basic right' i et end to end view, dækkende hele værdikæden. Klima, miljø og dyrevelfærd ser vores kunder og forbrugere helt

klart som basic i vores industri, for at sikre hyldepladser i detailhandlen og i forbrugernes køleskabe.

Som det fremgår af artiklen med Christian Lund, formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg, i forbindelse med Kvæg's årsmøde, er der en klar og tydelig opfordring fra Christian Lund til mælkeproducenterne om at se positivt på mulighederne for at bidrage til produktudvikling af nye mælketyper for at honorere forbrugernes krav til valgmuligheder og differentiering. Christian Lunds budskab til Kvæg's medlemmer er ganske klar og tydelig: Landbruget kan ikke økonomisk overleve på at producere bulk-mælk til verdensmarkedet. Derfor skal erhvervet selv hjælpe med at produktudvikle nye mælketyper. Spørgsmålet er selvfølgelig: Er der merværdi i mælken – mælketyperne, som er produceret under andre former og konditioner hos mælkeproducenterne. Her er svaret vel, hvordan kunder og forbrugere vurderer balancen imellem 'get the basic right' og reel merværdi, som der ligger i den gode fortælling om den specifikke mælks egenskaber, herunder produktionsformen/metoden hos landmændene. Merprisen er der, hvis kunder og forbrugere forstår fakta bag fortællingen. Kig på os selv, vi har alle præferencer, som vi er klar til at betale merpris for – tænk for eksempel på ølmarkedet.

Den gode fortælling ser vi fra Løgismose. Hjerterne på rette sted, anbefalet af Dyrenes Beskyttelse, Bedre Dyrevelfærd – 3 statslige hjerter for bedre dyrevelfærd.

Naturmælks formand Jens Krogh, som vi i øvrigt havde på scenen med et spændende indlæg på Mejeribrugets Dag på Kold for et par år side, er ligeledes meget klar på den gode fortælling, når han siger: Tre hjerter på mælken er et stærkt signal til kunderne.

Jens Krogh ser helt klart en styrke i at kommunikere dyrevelfærd via hjerteordningen. Jens Krogh siger, at der er power i et fælles nationalt mærke. At hjertemærket er statsgaranteret giver styrke til den

gode fortælling om Naturmælk og deres mælkeproducenter. Naturmælk og Jens Krogh er begyndt at tænke i retning af et bæredygtighedsmærke, som skal dække på tværs – for at dække hele spekteret, dyrevelfærd, klima, biodiversitet og miljø. Hvor man fra Naturmælks side har fokus på at vende deres mælkeproduktion fra at være en del af problemet med klimakrisen til at være en del af løsningen, ved at deres traditionelle økologiske mælkeproduktion får en overbygning af klima, biodiversitet og dyrevelfærd. Fremtidens mælk er grøn, siger man fra Naturmælk. Bestemt en styrkeposition og god fortælling at rejse til Food Weeks – mad og fællesskab i Aarhus fra det sønderjyske.

For indeværende år peger mælkeprisen i positiv retning for mælkeproducenterne, grundet prisstigninger i de internationale markeder først på året. Her sidst på året er der også set prisstigninger, selvfølgelig delvist båret af inflationspresset på energi og råvarer, som betyder øget pris på hylderne.

Når vi ser overskriften 'Danmarks eksport af økologiske fødevarer sætter rekord', så er det jo helt i tråd med Christian Lunds udtalelse: Landbruget kan ikke økonomisk overleve på at producere bulk-mælk til verdensmarkedet. Derfor skal erhvervet selv hjælpe med at produktudvikle nye mælketyper. Økologiske mejeriprodukter er jo i allerhøjeste grad produktudvikling på gårdniveau, og spørgsmål om segregering i vores del af flowet, selvfølgelig med økologiske ingredienser og hjælpestoffer og procesjusteringer.

Den gode fortælling er det bestemt, når smør er en videnskab, der bliver til en lidenskab på Lindved Mejeri. Poul Steins og Bent Rosenkvists lidenskab for smør gav dem som bekendt en gourmetpris for smør, da vi var i Herning først i oktober.

Som før omtalt er mejeriernes og mejeriselskabernes hoved-KPI mælkeprisen, når vi taler økonomi. Ifølge Mejeriforeningens statistik 2020 var den gennemsnitlige afregningspris for mælk med 4,2% fedt og 3,4% protein 2,73 kr. pr. kg i 2020, en stigning på 5 øre svarende til 2% i forhold til 2019.

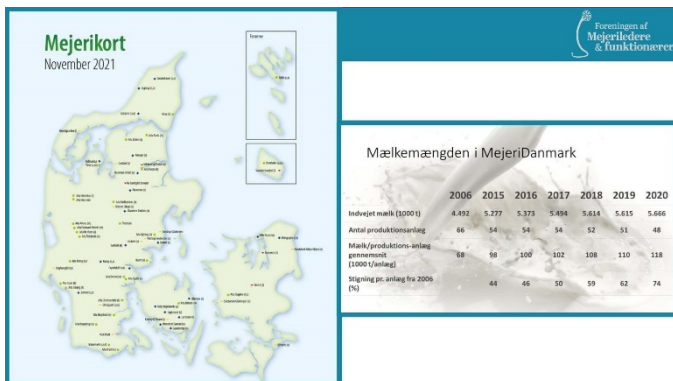
Godt at se Landbrugsavisens artikel fra foråret, at mælkeprisen giver uset optimisme. Her skal vi selvfølgelig i efteråret huske, at mælkeproducenterne ligeledes mærker inflationspresset på deres indkøb. Selvfølgelig er økonomien hos landmændene vældig kompleks, afhængig af afregningspris på deres produkter og afgrøder, indkøbspriser, finansielle situation, vejr og vind og masser af andre uforudsigelige faktorer.

Beregninger fra Danmarks Statistik viser en bruttofaktorindkomst på 29,8 mia. kroner i 2020 for landbruget, det næsthøjeste i 30 år, kun overgået af 2012.

Derfor overskriften 'Et gyldent år for dansk landbrug'. Nu er der penge til at betale enhver sit. Klart en god fortælling med muligheder og optimisme for dansk landbrug. Uhyre vigtigt for alle os, som har vores virke i landbrugssektorens forsyningskæde frem mod kunder og forbrugere, lokalt og globalt. Bestemt en styrkeposition i en udfordrende tid på bagkanten af de første 18-20 måneder med Covid19. For god ordens skyld skal det nævnes, at bruttofaktorindkomst ikke er et indtjenings-tal, men er det beløb, der er til rådighed til aflønning af den samlede arbejds- og kapitalindsats i landbrugssektoren. Det vil sige afskrivninger, forrentning af egen- og fremmedkapital, lønninger og vederlag for landmændenes egen arbejdsindsats.

Med mælkeprisen i mente så er det godt for os mejerifolk at se, at mælkeproduktionen har fået et lille nøk op. I 2020 var mælkeproduktionen på 5.666 mia. kg, en stigning på 51 mio. kg. Eller 0,9% i

forhold til 2019. De 5.666 mia. kg mælk blev leveret fra 2691 mælkeproducenter, med en gennemsnitsleverance på 2.105 mio. kg pr. mælkeproducent, med en gennemsnitsbesætning på 210 køer. Som pilene viser, så er effektiviteten og mælkeydelsen for opadgående. Interessant at sammenligne tallene for 2020 med 2006, som I ser helt til venstre er der på 14 års perioden forsvundet 52% af mælkeproducenterne, besætningsstørrelserne er øget med 112% og ydelsen er steget med små 20% pr. ko. Og den samlede danske mælkeproduktion er øget med 26,1% til 5.666 mia.kg. Bestemt effektiv fremgang.

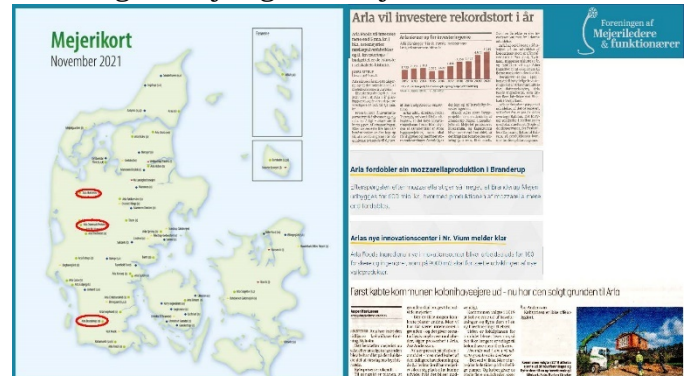
Lad os på sædvanlig vis kaste blikket på mejerikortet. Siden vores delegeretmøde sidste år er der ikke sket driftsstandsninger af mejerier i MejeriDanmark. Ifølge Mejeriforeningens statistik betyder det, at indvejsningen af de 5.666 mia. kg mælk i 2020 er sket på 48 produktionsanlæg, svarende til at hvert produktionsanlæg har behandlet 115 mio. kg. mælk i gennemsnit.

Som berammet blev Akafas produktion af sterilfløde og en stor del af Bislevs glasproduktion hen over sommeren flyttet til Bahrain og bemandingen på de 2 nordjyske sites blev tilpasset mejeriernes nye aktivitetsniveau. Enkelte af vores foreningsmedlemmer blev berørt direkte eller indirekte af overflytningerne til Bahrain. Fra sekretariatets side var Fie tidlig i processen på banen med råd og vejledning til vores medlemmer. Husk: råd, støtte og vejledninger er en del af 'pakkerne', som vi har på foreningsshylden til os medlemmer i en svær situation.

På trods af Covid19 og hermed følgende udfordringer kan vi også i år konstatere, at MejeriDanmark og omkringliggende industrier har fuld blus på investeringerne, store og små investeringer og projekter, som på hver sin måde er med til at holde MejeriDanmark i front.

Vi ser investeringer over en bred front. Investeringer som understøtter produktudvikling og nye processer, kapacitetsudvidelser, miljø og klima bredt og selvfølgelig investeringer, som giver løbende forbedringer eller på nydansk Ci2= Continuous improvements.

Ingen tvivl om at miljø- og klimainvesteringer helt naturligt står højt på investeringslisterne. Her er det værd at nævne, at de eksplosive energipriser selvfølgelig giver rigtig god payback og forrentning udover at bidrag til miljø og klimarejsen.

Som det ses på planchen, er Arlas investeringsniveau for indeværende år budgetteret til 5,1 mia. kr. globalt. Et investeringsniveau som svarer til 6,7% af den budgetteret omsætning i 2021, efter en årrække med investeringer i niveauet af 1,5-2,5 mia. kroner. Rigtig mange af Arlas danske investeringskroner er i indeværende år gået i retning af Branderup Mejeri, som i disse uger er ved at afslutte og indkøre deres kapacitetsudvidelse til +90.000 tons mozzarella pr. år. I Nr. Vium har Arla Foods Ingredients her i efteråret indviet deres topmoderne innovationscenter, en investering i små 300 mio. kroner klassen. I Holstebro har Arla på Hjermevej købt 2,5 hektar jord, den tidligere kolonihaveforening Nyholm, af Holstebro Kommune, for at sikre sig plads til fremtidige udvidelser af Lurpak- og BUKO-kapaciteten.

Mammen Mejerierne har ligeledes planer og tanker om udvidelser har derfor ifølge Lars Staunsbæk købt 4 hektar jord bag mejeriet, hvor første step er udarbejdelse af lokalplan for området. Medio november købte Mammen Mejerierne aktiemajoriteten i ostegrossisten JBJ-OST i Odense. Købet skal understøtte Mammen Mejerierne strategi på gul ost området med værdiskabelse via JBJ's salgskanaler og yderligere forædling i stykoste og skivesegmentet.

På Salling har Thise Mejeri gang i udvidelse og opgradering af deres osteri, hvor Nordic Dairy Technology skal levere og idriftsætte 6 nye ostetanke.

Nordic Dairy Technologys direktør Morten Munk fortæller, at Thises ostetanke leveres via en rammeaftale, og et vigtigt punkt for samarbejdet har været en fælles holdning til miljø, bæredygtighed og resourceeffektivitet, hvor Thise har dette som et vigtigt afsnit i deres fortælling.

Procudan i Kolding investerer et tocifret millionbeløb i et nyt blanderi for at møde kundernes krav om mere præcision i blandingerne og kundetilpassede størrelser/units. Alt sammen for at stå stærke på ingrediensforretningsområdet, ifølge salgschef Martin Jacobsen.

Fibros i Ebberup på Sydlyn melder klar med deres nye specialanlæg til mælkepulver og modermælks-erstatning. Fibros' 100 mio. kroners investering betyder, at de står klar med topmoderne facilitet, herunder den nyeste robotteknologi i 2.500 m² ny bygning. Alt sammen godkendt til Kina eksport.

Fra Odense melder Kold College, at de har afsluttet en +40 mio. kroners investering i nye elevfaciliteter, som blandt andet omfatter en ny afdeling til skolehjemmet og en ny stor og flot multihal, som både kan og skal indgå i undervisningen og fritidsaktiviteter for Kolds elever, studerende og kursister.

Nævnte projekter er selvfølgelig kun toppen af isbjerget, når vi taler om investeringer og projekter. Vi er alle bekendte med, at der gennemføres i 100-vis af projekter i MejeriDanmark og omkringliggende industrier. Alle projekter som på den ene eller anden måde er med til at holde vores branche og vores produkter i front -til gavn og glæde for kunder og forbrugere, mælkeproducenter og ejere, leverandører i alle afskygninger og selvfølgelig os ansatte i alle hjørner af MejeriDanmark. Også i år skal der fra Hovedbestyrelsens side lyde en tak til ejere og mælkeproducenter for lysten og evnen til at investere i vores projekter og virksomheder. Der skal ligeledes lyde en tak til dem – jer, der får det hele til at ske. Tak for engagement og den fælles indsats for at nå i mål med de mangeartede aktiviteter og projekter i en travl hverdag.

Medlemmer

Vores forening – Mejeriledere og funktionærer, har i dag 1043 medlemmer, en stigning på 60 medlemmer svarende til 6,1 % medlemsfremgang siden sidste års delegeretmøde. Fra Hovedbestyrelsens side ser vi en medlemsfremgang på 6,1% som et forsigtigt vink om, at vi fra foreningens, Hovedbestyrelsens, kredsbestyrelsernes side har det rette fokus og de rigtige ting på vores forenings hylder.

Som forening er vores fornemste og eneste opgave at servicere os medlemmer af foreningen. Vi skal som forening have medlemmerne i centrum for vores løbende arbejde med medlemsservice, rådgivning, aktiviteter og mangeartede tilbud. Med afsæt i foreningens vedtægter skal vi sikre, at vores ydelser og aktiviteter på foreningshylderne lever op til os medlemmers krav og forventninger for herved at supportere foreningens største aktiv, os medlemmer – så enkelt er det.

Fra foreningens side forsøger vi på god og ansvarlig vis at søge indflydelse på og i udviklingen af MejeriDanmark og samfundet omkring os, for herved at få indflydelse på vores egen jobsituation og vores daglige virke i en branche – verden under hastig forandring. Vi ønsker som forening at være med- og modspiller i MejeriDanmarks hverdag og udvikling på godt og ondt, for at sikre gode, stabile, udviklendes jobs under trykke rammer og ordentlige arbejdsforhold, hvor frihed og ansvar går hånd i hånd. Så enkelt er det.

Som forening har vi som det fremgår af planen 5 indsatsområder.

- Netværk og kommunikation
- Beskæftigelse og branche
- Tryghed og juridisk bistand
- Andre medlemsgoder
- Kompetence

Indsatsområder som alle skal pege i retning af os medlemmer i både et indefra og ud perspektiv, som et udefra og ind perspektiv, således at vi som medlemmer i Foreningen af mejeriledere og funktionærer har trykke og gode rammer for vores daglige virke.

Vores medlemskab af foreningen skal give værdi i det lange løb.

Derfor skal der lyde en opfordring til alle os medlemmer af foreningen om at bruge foreningens ydelser. Ser I huller og mangler i foreningens ydelser og aktiviteter skal der lyde en kraftig opfordring til at give lyd, så vi kan tage action, herved er vi alle stærke og gode ambassadører for vores forening.

Som tidligere nævnt har foreningen dags dato 1043 medlemmer, en stigning på 60 siden sidste delegeretmøde. En medlemsudvikling vi sætter i grøn, set i lyset af at målet på 1000 medlemmer blev nået før årsskiftet 2020/2021. Tak for indsatsen.

Som det fremgår af planchen, er foreningens medlemmer på 1043 fordelt med 814 erhvervsaktive og 229 studerende, passive og pensionister.

Hovedbestyrelsen og kredsbestyrelserne ser en fortsat medlemsudvikling som stærk indikator for værdi af et medlemskab af vores forening. Hovedbestyrelsen har tidligere sat et mål om 1100 medlemmer i 2025, men med det sidste års medlemsudvikling in mente skal målsætningen måske genbesøges.

Klart – vi ser medlemsudvikling som en vigtig krumtap i at vi udvikler vores forening og fællesskab til gavn for alle os medlemmer – gamle som nye. Her fra talerstolen vil jeg også i år bede jer delegerede og superambassadører for vores forening om 'hjælp' til at komme i kontakt med kollegaer og samarbejdspartnere, som potentielt vil have gavn af et FMF-medlemskab og fællesskab på den ene eller anden måde. Erfaringer viser, at når/hvis det er muligt med et virksomhedsspecifikbesøg, evt. online, hvor Fie får mulighed for at præsentere FMF og vores foreningshylder-ydelser, herunder overenskomsten, så er der ofte basis for nye medlemmer. Så derfor skal der lyde en opfordring til at arrangere virksomhedsbesøg med besøg af Fie. Fie har helt sikkert kalenderen åben under kaffepausen – ræk ud.

Som det fremgår af landkortet med kredsinddelingerne, så er foreningens 1043 medlemmer tilknyttet de enkelte landsdelskredse med

118 medlemmer	Kreds Nordjylland	–
Palle Jellesmark		
193 medlemmer	Kreds Østjylland	–
Bjarke D. Jørgensen		
288 medlemmer	Kreds Vestjylland	–
Michael Jensen		
230 medlemmer	Kreds Sydjylland	– Leo
Lund		
139 medlemmer	Kreds Fyn	– René
Christensen		
75 medlemmer	Kreds Østdanmark	–
Jørgen Pedersen		
1043 i alt		

Ledighed

Tallene og grafen fra FTFA viser, at vi heldigvis er tilbage på et mere normalt ledighedsniveau for de af vores medlemmer, som er arbejdsløshedsforsikret hos FTFA. Som graferne viser er ledighedsprocenten for nuværende på 1,2%, svarende til 8 ledige, heraf 2 langtidsledige. De 8 ledige dækker over 10 ledighedsberørte personer.

60% af de ledighedsberørte er mænd – 40% af de ledighedsberørte er kvinder. Halvdelen af de ledighedsberørte er i aldersgruppe 50-59 år. De ledighedsberørte FTFA-medlemmer er fordelt på følgende regioner:

Midtjylland = 1 svarende til en ledighedsprocent i regionen på 0,3
Nordjylland = 2 svarende til en ledighedsprocent i regionen på 2,3
Sjælland = 1 svarende til en ledighedsprocent i regionen på 2,8
Syddanmark = 3 svarende til en ledighedsprocent i regionen på 1,4

9 af vores FTFA-medlemmer benytter efterlønsordningen.

Fra foreningens og vores samarbejdspartneres side er vi selvfølgelig klar med råd og vejledning til de af vores forenings medlemmer, som bliver berørt af 'uønsket' ledighed, bestemt en svær situation, hvor det giver rigtig god mening at række ud.

Tryghed og juridisk bistand

Medlemsrådgivning, herunder juridisk bistand og ansættelsesretslig bistand er en væsentlig del af FMFs DNA.

Som det fremgår af planchen, ser vi over årene en stigende trend for behovet for medlemsrådgivning, selv efter korrektion grundet medlems-tilgang.

Behovet for medlemsrådgivning er stigende. Status pr. dags dato er, at der har været 71 henvendelser ÅTD fra medlemmer omkring juridisk og ansættelsesretslig bistand eller support – råd og vejledning fra sekretariatet.

Sagerne fordeler sig med:

Sekretariatsrådgivning = 60

Advokatsager = 10

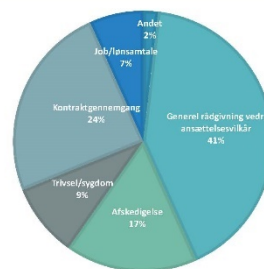
Socialrådgiver og arbejdsskadeordning = 1

Med afsæt i nævnte tal for indeværende og i hele 2020, hvor 81 medlemmer efterspurgte hjælp, betyder det at ca. 10% af foreningens erhvervsaktive medlemmer gør brug af vores medlemsservice vedrørende juridiske forhold og rådgivning relateret til ansættelsesforholdet.

I regnskabsåret 2020/2021 havde vi fra foreningens side haft omkostninger til advokatbistand på ca. 120.000 kroner, hvilket betyder at med 10 advokatsager i regnskabsåret, at hver advokatsag i gennemsnit har kostet 12.000 kroner – men det skal også nævnes at sagernes omfang varierer fra blot 2-3.000 kr. og op til betragtelige beløb. Foreningens advokat aktiveres og inddrages typisk, når der er tale om vanskelige afskedigelsessager og andre mere komplekse sager, såsom konkurrenceklausuler og kontrakter med juridiske spidsfindigheder.

Af planchen sagsart 2020/2021 kan vi se, hvordan vores medlemmers henvendelser til sekretariatet omkring juridisk-ansættelsesretslig bistand og support fordeler sig.

Nemlig

Som det fremgår, fylder medlemssager og rådgivning meget i foreningen. Medlemssagerne spænder vidt fra kontraktgennemgang ved nyansættelse til arbejdslivets skyggesider, så som afskedigelse, trivsel og sygdom. Henvendelser vedrørende arbejdslivets skyggesider udgør ca. 25% af vores medlemshenvendelser. Det er naturligvis bekymrende, når det fra Fies side nævnes at med til historien hører også, at en hel del af de henvendelser, som starter med sygdom og/eller trivselsproblemer ender i en afskedigelse – desværre.

Fra Fies side nævnes ligeledes, at man i sekretariatet kun har haft enkelte corona-relaterede henvendelser fra medlemmerne.

Her under punktet medlemshenvendelse vil jeg nævne, at Fie af et par omgange har været i felten for at besøge mejerier og medlemmer med råd, vejledning og en hjælpende hånd i forbindelse med 'friktion' grundet ændringer og andre forandringer i teamledergrupperne, og hermed følgende ændringer i vagtplanen, herunder weekend- og telefonvagter.

Klart hvis et mejeri af den ene eller anden grund ændrer ledelsesstrukturen, fra ledelse på hvert skift til kun at have ledelse på hverdage i normal arbejdstid, så kan man vel godt forvente og forstå, at vagttelefonen i perioder kan blive ret rødglødende og herved rejstes helt naturlige spørgsmål – hvad er ret og rimeligt for den eller de ledere, som bærer vagttelefonen i de pågældende perioder.

Fra foreningens side er vores klare holdning at ved denne type ændringer, så skal der en tidlig, åben og ærlig dialog på bordet, hvor der

udarbejdes en konsekvensanalyse og aftales spilleregler for de ændrede vagtformer, herunder vagttelefon – dækkende såvel hverdag, weekend og ferie/helligdagsperioder – inklusiv 'passende' økonomisk kompensation, et ansvar som påhviler mejeriledelserne.

Jeg ved, at sekretariatet har talt med en hel del medlemmer i denne sammenhæng, men jeg vil opfordre til, at I hvis I har et issue i denne sammenhæng, kontakter Fie på sekretariatet. Jo mere konkret information der er tilgængelig, jo bedre er vi klædt på til at hjælpe.

For god ordens skyld vil jeg nævne, at landets gældende regler og love, herunder arbejdsmiljøloven selvfølgelig skal overholdes i alle henseender. Safety first, også når det gælder de mere bløde værdier i arbejdsmiljøloven, er et must. Med forannævnte tal og medlemshenvendelser i mente, er det godt at se, at vores medlemmer trykker på knapperne, når der opstår uventede henvendelser og situationer, som kræver hjælp og støtte på den ene eller anden måde fra en ven. I denne situation Foreningen af mejeriledere og funktionærer, som er klar med vores kerneydelser, råd og vejledning.

På vegne af Hovedbestyrelsen og sekretariatet vil jeg sige en stor tak for den tillid og fortrolighed, som foreningens medlemmer viser foreningen og sekretariatet, når det strammer til. Diskretion og fortrolighed er en selvfølge, der er vandtætte skotter, når der kaldes på assistance for stort og småt fra sekretariatet og vores advokat.

Overenskomst

Mejeribranchens overenskomst for mejeriledere og funktionærer er klart en vigtig kerneydelse til de af foreningens medlemmer, som er ansat under overenskomstens dækningsområde. Vores nuværende overenskomst dækker som bekendt frem til oktober 2023.

Som en del af overenskomstforhandlingerne sidste efterår blev det aftalt, at der i regi af Mejeribrugets Samarbejdsforum skulle nedsættes en arbejdsgruppe med det formål at se på fagretslig håndtering og eventuelt anviser nye

konfliktløsningstiltag omkring chikane, mobning og andre krænkende handlinger.

Meldingen fra Mejeribrugets Samarbejdsforum er, at aftalen, som blev underskrevet i marts måned, pr. 1/5 er godkendt af Arbejdstilsynet, og at aftalen dermed betyder, at Arbejdstilsynet IKKE skal føre tilsyn med dette på mejerierne, men at branchen selv håndterer evt. sager, idet mejerierne er FORPLIGTET til at inddrage samarbejdskonsulenterne hvis der er kendte problemer eller udfordringer med krænkende handlinger eller uacceptabel adfærd på virksomhederne.

Mælkeritiende bringer en artikel om den nye aftale, der informeres ligeledes via hjemmesiden. Vi vil fra Hovedbestyrelsens side opfordre jer alle til at fordybe jer i aftalen. Chikane, sexchikane, mobning og andre krænkende handlinger er heldigvis kommet højt på agendaen. Fra Hovedbestyrelsens side støtter vi naturligvis 110% op omkring den nye aftale.

Vores standpunkt er klart – O-tolerance, når det gælder krænkelse, chikane, sexchikane og mobning. Derfor – take care. Pas på jer selv og hinanden. Mælkeritidende nr. 12 2020 havde fokus på emnet og her kan der hentes inspiration og viden ved behov.

Ingen nævnt ingen glemt. Men alligevel, når snakken falder på sexchikane og sexismen, tror jeg at mange af os tænker på Danbred-sagen, hvor et antal kvindelige medarbejdere blev udsat for grov sexchikane og krænkende adfærd! En sag som blev behandlet ganske uprofessionelt fra Danbreds ledelse og som først begyndte at rulle, da 18 mellemledere tog sagen i egen

hånd og kontaktede Danbreds bestyrelse. Bestemt stof til eftertanke og refleksion.

Tilbage til overenskomsten:

Som tidligere nævnt, så skal medlemmer ansat under Mejeribranchens overenskomst for mejeriledere og funktionærer ydes særskilt kompensation for overarbejde, arbejde på skiftehold, arbejde på forskudt tid samt arbejde på søn- og helligdage. I henhold til §4-arbejdstid, stk. 2 i overenskomsten.

Fra foreningens side hører vi on/off om medlemmer, som ikke mener, at overenskomstens §4 stk. 2 er rigtig 'levende', så det kan ses på lønsedlen. Der skal derfor lyde en opfordring til at få §4 stk. 2 bragt på plads, om jeg så må sige, når nu vi taler 'ordentlighed', governance og ledelsesansvar. Her vil jeg ligeledes nævne, at jeg for et par uger siden blev kontaktet 'face to face' af et medlem, som klart gav udtryk for træghed og friktion ja næsten modvilje fra mejeriets ledelse, når medlemmer fra vores forening, som arbejder under overenskomstens dækningsområde, ønsker at blive overenskomstansat. Mit svar var/er klart og tydeligt, at disse situationer med friktion omkring overenskomstsætelse kan klares med en hurtig mail eller et telefonopkald til Fie. Parterne har jo indgået en overenskomst for at den skal bruges.

For mig er et stærkt og dygtigt ledelsesskab, at man som leder sikrer sine ansatte de 'rette' ansættelsesforhold herunder overenskomstmæssigt ansættelse, hvor muligt.

Når I kigger i det omdelte materiale, finder I vores Lønstatistik 2021, som blev udarbejdet i april måned. Lønstatistikken får vi udarbejdet med passende mellemrum, typisk med 3-4 års interval, selvfølgelig for at vi som branche og FMF-medlemmer løbende kan danne os et indtryk af lønniveau og løndannelse for foreningens medlemmer.

Lønstatistikken er ligeledes et vigtigt værktøj for Fie og sekretariatet, når der er medlems-henvendelser omkring løn og ansættelsesforhold generelt, men i særdeleshed ved rådgivning og vejledning i forbindelse med

kontraktgennemgang, dels ved nyansættelser, dels ved job/niveauskifte.

Lønstatistikken er ligeledes tænkt som et nyttigt hjælpeværktøj – opslagsværk, når man forbereder sig til sin årlige individuelle lønforhandling.

Et par enkelte fakta -statements fra Lønstatistikken 2021.

- Løn og lønstigning / 11,65% over 3½ år
- Alder og køn / Højere løn med alderen – kvinderne har efterslæb
- Ledelse og branche / Ledelsesansvar giver plus på lønnen
- Uddannelse / Mejeriuddannelse betaler sig

Fordyb jer lidt i statistikken, masser af tal og insights, som kan være ganske nyttige – link fremgår af planchen. God læselyst.

Pension

Din pension – vores ansvar

Som I ved er vores pension og samarbejdet med AP Pension en af vores kerneydelser. Som forening ser vi den overenskomstmæssige pensionsordning med AP som en del af 'ansvarsområdet' for at sikre os trygge og gode rammer i vores hverdag, såvel i vores erhvervsaktive alder og virke, som når vi træder ind i pensionist-rækkerne eller når og hvis sygdom, ulykke eller død rammer os. Vores overenskomstdækkede AP-forsikringsordning er ganske enkelt et fantastisk sikkerhedsnet under so som forsikringstager og vores familie.

Fra vores daglige virke i alle hjørner af Mejeri-Danmark og omkringliggende industrier ved vi alle, at sikkerhedsudstyr og sikkerhedsanordninger løbende skal kontrolleres og vedligeholdes for at være 'fit for purpose', når og hvis hændelser eller ulykker sker.

Vores sikkerhedsnet i form af pensionsordningen skal naturligvis også passes og plejes – vedligeholdes om man vil. Det er naturligvis pensionselskaberne i vores tilfælde AP Pension, som passer maskinrummet og forsikringsteknikken. Når det er sagt, så er det jo os som forsikringstagere, der skal 'føde' AP eller andre forsikringselskaber med de rette oplysninger gennem livet, det der i pensionsproget hedder livsbegivenheder. Her er det jo værd at huske, at det er jo os selv eller vores familier, som i sidste ende sidder med konsekvenserne store eller små af manglende vedligeholdelse af vores individuelle pensionsordning, når dagen oprinder for en forhåbentlig lang og lykkelig pensionisttilværelse.

En overskrift som 'Pensionsopsparere sover i timen og det kan koste os dyrt' bør bestemt få os alle til at spærre øjnene op og tage action omkring livsbegivenheder. Søren Andersen, aktionær og pensionsrådgiver fra F-pension siger det klart og tydeligt. Det er en stor udfordring for danskerne, at de glemmer deres pensionsordning, når der er skift i deres livssituation. Eksempler på livsbegivenheder, som bør udløse en dialog med for eksempel AP Pension er:

- At blive gift
- At få barn
- At blive skilt
- At flytte
- Lønændring
- Orlov
- Nedsat tid
- Nyt job
- Dødsfald af nærtstående/arv og gaver
- Ledighed

En analyse fra Danica viser mindst 3 mio. såkaldte livsbegivenheder blandt os danskere om året. Bestemt tid for omtanke, når 60% af os danskere siger, at vi ikke vil tjekke vores pension ved flytning, mens 22% svarer ved ikke. Os her i salen har helt sikkert styr på vores andel af de 3 mio. livsbegivenheder – eller hvad? Hvis vi er det mindste i tvivl, skal opfordringen fra Hovedbestyrelsen være, at man giver AP et opkald – OK?

En af de helt store livsbegivenheder er helt klart, når man er 55 år+, og retræten fra arbejdsmarkedet på den ene eller anden måde skimtes i det fjerne. Som hjælp til overvejelserne omkring rejsen mod retræten fra arbejdsmarkedet, har vores forening i samarbejde med AP afholdt seniorseminar på Munkehatten i Odense. Seniorseminaret blev afholdt den 12. oktober som et 4 timers sent eftermiddags-tidlig aftenmøde. På seniorseminaret blev der af AP's medarbejdere sat fokus på rejsen imod pensionisttilværelsen i de sidst år på arbejdsmarkedet.

Vi blev til en start – ja jeg deltog selv, opfordret til at

- Reflektere over vores pensionisttilværelse
- Drøfte målet for pensionisttilværelsen
- Overveje en konkret plan

Efterfølgende blev der fra AP's side sat fokus på tiden frem mod at du går på pension, indtægter når du er på pension, spar ned på den rigtige måde, pensionsopsparing og likviditet, opsættelse af folkepension, skattefri seniorpræmie, tidlig pension – såkaldt 'Arne pension', arveklasser og tvangsarvinger og meget mere, som klart gav os indblik af betydningen af den rette planlægning af pensionistrejsen med

- overblik over muligheder
- kortlægning af alternative indtægtskilder
- optimering af de 'sociale ydelser'
- optimering af indbetalinger de sidste år
- udbetalinger der tilpasses skatteforhold
- forøget forbrugsmuligheder

En masterplan, som kan genbesøges, når noget sker. Bestemt nogle gode timer sammen med AP's rådgivere. Så opfordringen er klar. Benyt lejligheden til at besøge et seniorseminar, når det byder sig, og husk at melde jer til seniorrådgivning når I inviteres hertil af AP Pension. Alle på vores overenskomst får en sådan invitation som 60-årig, og I øvrige får den måske ad anden vej eller kan selv efterspørge det.

Et kvalitetstjek på seminaret er det bestemt, når Gisle Nordlund, mejerichef på Grøndal Mejeri, som også var blandt deltagerne, udtaler, at han oplevede flere øjenåbnere i aftenens program, som han vil følge op på via et personligt møde med AP Pension.

Mælkeritidende

Mælkeritidende: Så behøver du kun følge med ét sted

FMF driver sammen med Dansk Mejeriingeniør Forening Mælkeritidende, som med snart 133 år på bagen er Danmarks ældste fagblad. Ud over det trykte blad har Mælkeritidende en hjemmeside med daglige nyheder samt flere ugentlige nyhedsbreve og stor aktivitet på de sociale medier.

Mælkeritidende – så behøver du kun at følge med ét sted. Med disse ord er det tydeligt, at netværk og kommunikation er og bliver en af FMFs kerneydelser. Mælkeritidende er en solid platform for kommunikation i vores forening, og er herved med til at sikre et stærkt fællesskab og fundament for vores forening, os medlemmer og alle aktørerne i MejeriDanmark i bred forstand.

Efter en årrække med røde tal og anstrengt økonomi i Mælkeritidende, primært grundet manglende annonceindtægter, ser vi heldigvis gode takter i Mælkeritidendes økonomi for indeværende år, især hjulpet af at vi har 'løftet' omkostninger ud af Mælkeritidende og over i ejerkredsen Dansk Mejeriingeniør Forening og FMF, samtidig med at der er gennemført justeringer og tilpasninger af bladdriften, herunder udgivelsesfrekvensen.

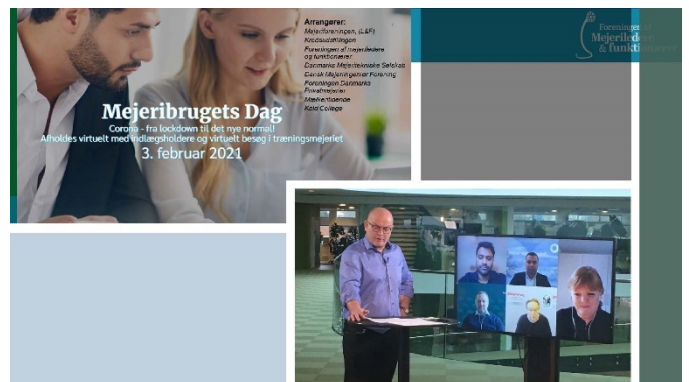
I runde tal er der løftet en økonomi svarende til ca. 600 kr. pr. medlem over i DMS og FMF.

Med nævnte tiltag er det klart vores forventninger, at Mælkeritidende er i god gænge og fortsat vil/kan være et stærkt omdrejningspunkt for kommunikation for os medlemmer, samarbejdspartnere og vores fællessekretariat på Munkehatten i Odense.

Et par Mælkeritidende 'High Lights'

- Mælkeritidende medie er blevet et selvstændigt ApS
- Blad – nu 12 gange om året (incl. DDFI)
- MT-Update via mail to gange pr. uge
- Notitsnytt udsendes i Sverige to gange pr. uge (mail)
- Dairy Nordic udsendes en gang om ugen – målgruppen er de nordiske nabolande (mail)
- Stor aktivitet på Facebook og LinkedIn
- Gode resultater
- Mange besøg på hjemmesiden
- Stigende salg af digitale annoncer
- **Vi når rigtigt langt ud!**

Omkring Mælkeritidende vil jeg afslutningsvis på vegne af Hovedbestyrelsen opfordre jer alle til at støtte stærkt op omkring Mælkeritidende – tak.

På aktivitetssiden har vi selvfølgelig været ramt af covid på lige fod med resten af samfundet – ja hele verden. For at holde hjulene lidt i gang, om jeg så må sige, så valgte foreningerne bag Mejeribrugets Dag at afvikle Mejeribrugets Dag 2021 som et virtuelt møde den 3. februar. Selvfølgelig langt fra det samme som når vi mødes fysisk på Kold College og slutter dagen af med Kredsudstilling og lidt til ganen, inden vi skal på landevejen.

Mejeribrugets Dag blev 'livestreamet' fra Arlas studie på Sønderhøj i Viby med temæt 'Corona

– fra lockdown til det nye normale’. Vi havde 5 indlæg fra Karin Udbyd fra Arla Foods, Martin Aagaard Pedersen fra Nordex Food, Per Vesterbæk fra Landbrug & Fødevarer og Per Laursen fra Danish Crown. 5 spændende indlæg, hvor indlægsholderne satte forskellige vinkler på ’impact’ fra Covid-19, lige fra krisehåndtering til New Ways of working, forbrugeradfærd hos kunder og forbrugere, konsekvens for virksomhederne, det nye normale. Alt i alt et par gode timer omkring skærmene. Tusinde tak til indlægsholderne og tak til Arla for lån af studie.

Når det er sagt, så forventer vi, at Mejeribrugets Dag 2022 er tilbage i vante form og rammer på Kold College den 2. februar. Så sæt venligst kryds i kalenderen og gør produkterne klar til Kredsudstilling. Vi glæder os til at se jer alle til Mejeribrugets Dag 2022 med temaet ” Digital Supply Chain” – Vel mødt!

International Food Contest kan stadigvæk. Store ord fra Mælkeritidende. Fra Udstillingsudvalgets side såvel som de bagvedliggende forningers side og organisationerne bag Hi-messen, stemmer vi i og siger, godt vi er i gang igen, en rigtig god messe, god stemning og energi i hallerne, super produkter på bordene, og gode tilbagemeldinger fra gæster og udstillere. Fuldt hus, som Fie siger i lederen i Mælkeritidende nr. 9.

Der skal lyde en kæmpe tak for støtte og opbakning til MejeriDanmarks største arrangement, til jer alle. Det er præcis jeres støtte, opbakning og engagement, der er ’motoren’ bag vores fælles arrangementer – tusinde tak.

Da vi fra Udstillingsudvalgets side midt i foråret var kaldt sammen for at drøfte go-no go for IFC 2021, var vi stadig midt i Corona-restriktionerne. Efter en god dialog, drøftelser i baglandet og møde med Messecenter Herning blev beslutningen som bekendt go. Selvfølgelig med alle forbehold og ’Safety first in all matters’. Stopknappen havde vi stadig midt på bordet – just in case.

Men heldigvis skred Corona-vaccinationerne frem i henhold til myndighedernes planer og Corona-restriktionerne blev gradvist lempet, og pludselig stod vi alle midt i hallerne sammen med produkter, udstillere, venner og kollegaer. Bare en skøn følelse.

Med ordene ’International Food Contest kan stadig’ er det bare stærkt at opleve kæmpe støtte og opbakning til vores fælles Herningdag. Thumbs Up – for små 1000 tilmeldte produkter – uden produkter fra Island og Norge. Vores kollegaer fra Island og Norge var tidligt på foråret på banen med meldingen om ingen deltagelse i IFC2021 grundet rejserestriktioner.

+600 deltagere i Dinner Event.

+17000 besøgende til IFC og Hi tech & Industri
+500 udstillere i hallerne.

Stor tak til dommerne, kittelfolket, mejerielever fra Kold College, produkt eksperter fra mejerierne. Jeres hjælp er meget værdsat. Uden jeres hjælp og kæmpe engagement ingen IFC, så enkelt er det.

Efter en hård dyst mellem de bedømte produkter blev holdvinderne og kategorivinderne fundet:

Kategorivinderne blev som bekendt

Smør og blandingsprodukter: Holstebro Mejeri med 250 grams saltet ’Butterbox’-smør

Konsummælk: Abybro Mejeri A/S med Ryais – Iscrem-chokolade/orange

Ost: Tistrup Mejeri med Øko Riberhus ml. Danbo 45+ i skiver

Gourmetpriserne gik til

Økologisk Årstidskefir fra Essens fra Arla Unika/Christiansfeld Mejeri

Gourmetsmør med ramsløg og sydesalt fra Lindved Mejeri

Økologisk grubelagret Vesterhavsos fra Thise Mejeri

Arla Unika Sort Himmel fra Arla Gjesing Mejeri
Økologisk Nougatis fra Ny Lundgård Ismejeri.

Stort tillykke til mejerierne med de flotte resultater. Passion for dairy – Well done.

Passion for dairy er det bestemt, når Poul Pedersen fra Thise udtaler omkring Thises Gourmetpris: Sådan en pris bliver man glad for, for det er altid med spænding man sender sin ost ind. Dagens resultat er en stor anerkendelse, og vi er ikke så lidt stolte over at vinde med vores Vesterhavsost.

Jeg er 100% sikker på, at Pouls udtalelse er utroligt rammende for alle mejerifolks tanker og følelser omkring vores produkter. Når man bliver kaldt på scenen i Herning for at modtage priser og hæder og anerkendelse fra kollegaer.

På gensyn i Herning 1. november 2022
Passion for Dairy. Sæt kryds i kalenderen.

I samarbejde med Dansk Mejeriingeniør Forening afviklede vi et online forhandlingskursus. Forhandlingskurset, som havde 21 deltagere, satte fokus på, at en god forhandling ender ud med, at begge parter er tilfredse og munder ud i en "win-win-situation".

Som forening er vi selvfølgelig, som det ses, klar til at planlægge og afvikle kursusaktiviteter, enten alene eller sammen med samarbejdspartnere, når og hvis der blandt os medlemmer opstår behov herfor.

Som bekendt har vi som forening via vores sekretariat på Munkehatten et tæt, godt og meget værdsat samarbejde med Danmarks Mejeritekniske Selskab. Super godt at DMS har holdt

skruen i vandet igennem Corona-tiden. Siden vores sidste delegeretmøde har Mejeriteknisk Selskab afviklet 6 seminarer med i alt 675 deltagere. Ganske flot deltagelse situationen taget i betragtning. Seminarerne i perioden blev afviklet både som fremmøde, online og hybride arrangementer. På DMS' generalforsamling forrige uge var meldingen, at der ses god skandinavisk deltagelse, når seminarerne afvikles som hybride arrangementer, bestemt stof til eftertanke for DMS' bestyrelse. På generalforsamlingen blev et spændende program for næste sæson præsenteret, så en opfordring til at følge med i Mælkeritidende.

De næste seminarer, som afholdes 9. december og 27. januar omhandler 'Sensorik' og 'Moderne Teknologier'. Vel mødt.

I den anden ende af skalaen har vi medlemmer af vores forening som planlægger og afvikler den traditionsrige Mejerigolf-turnering for 10. år i træk. Årets Mejerigolf-turnering blev afviklet på Silkeborg Golf Klubs baner den 20. august for 92 deltagere. Meldingen er godt arrangement, gode baner og perfekt vejr og masser af præmier til deltagerne, doneret af glade givere. Jeg hører på vandrørene, at der vist næsten var præmier til alle, som kunne holde på en golfkølle.

Mejerigolf Master Allan Holst melder, at næste års match afvikles den 19. august. Banen er for nuværende ikke fastlagt for 2022. Også her skal der lyde – Vel mødt.

Nordisk Mejerikongres med temaet 'Dairy opportunities of Tomorrow' er på planen igen og afvikles i dagene 18.-20. maj 2022 i Malmö, efter 2 års pandemiudskydelse.

Godt at høre, at sponsorer og indlægsholdere er 100% klar i starthullerne. Fra Hovedbestyrelsens side vil vi gerne opfordre til, at vi støtter op omkring Malmö-kongressen, som afvikles i samarbejde med vores nordiske venner og kollegaer. Husk, at der er fondsmidler, som kan søges.

Save the days – 18 – 20 May til gode Malmö dage – Vi ses hinsedan.

Temaet 'Dairy opportunities of Tomorrow' kan man vel godt tillade sig at sige er blevet endnu mere højaktuelt med de udfordringer, store som små, som vores branche står i for nuværende, end hvad arrangementsgruppen havde i tankerne for 4 år siden, da kongressens tema blev fastlagt.

Mejerifolk uden Grænser kunne på forrige uges generalforsamling fortælle, at de er i god gænge på trods af Corona, som helt naturligt har lagt en dæmper på de fysiske og udadvendte aktiviteter, samtidig med at man selvfølgelig benytter sig af de virtuelle muligheder for at holde kontakt med samarbejdspartnere og projekter i den vide verden.

Mejerifolk uden Grænsers formand Lars Dall Jensen vil under punktet eventuelt give os en update på foreningens aktiviteter og projekter.

Når man ser en artikel som denne i avisen, 'Samarbejde baner vej for bæredygtighed og dansk eksport -Mejerisucces', hvor Henning Høy Nygaard fra den danske ambassade i Nairobi udtaler: De seneste fire år har vi sammen med danske mejeriekspertes fra Mejerifolk uden Grænser arbejdet med fire mellemstore mejerier i Kenya, bl.a. for at afdække kvalitets- og sikkerhedsproblemer med store konsekvenser for folkesundheden, men også for muligheder for yderligere forarbejdning og udnyttelse af råvarer. Vi oplever, at den konkrete viden fra mejerisektoren kan bidrage til vores bistandsprogram samt handelsafdelingens rådgivning af danske virksomheder. Så kan vi med rette ranke ryggen og være stolte over, hvad Mejerifolk uden Grænser og deres medlemmer, sammen med sponsorer og samarbejdspartnere har udrettet med masser af virkelyst og frivilligt arbejde.

Fra Hovedbestyrelsens side skal der lyde en tak for godt arbejde til Mejerifolk uden Grænser. I gør en forskel – en stor forskel, og det er der brug for. Som pilen peger i disse tider, så bliver der endnu mere brug for støtte og hjælp til den del af verdens befolkning, som desværre sakker længere og længere bagud.

Så bestemt en opfordring til at bakke op omkring Mejerifolk uden Grænser og deres aktiviteter

– og det kan i faktisk gøre allerede her i dag da, vi kickstarter Mejerifolk uden Grænsers julekonkurrence, som i år har en fornem gave i form af de eksklusive Georg Jensen Damask håndklæder der er lavet af økologisk egyptisk bomuld. Julegaven består af 4 gæstehåndklæder og 4 badehåndklæder.

1 lod koster 200 kr., som betales via MobilePay 908325 til Mejerifolk uden Grænser. Jo flere lodder: des større mulighed for at vinde de flotte håndklæder, og samtidig støtter I et godt formål. Indbetalingen er fradragsberettiget og I gør faktisk en ekstra god gerning hvis I deltager i julekonkurrencen, da Mejerifolk for at bevare sin status som almennyttig forening skal modtage minimum 100 donationer af 200 kr. pr. år. Tak til jer, som støtter op!

Når man ser Franz Kafka's vers eller citat

Tilbring ikke tiden med at søge efter forhindringer – måske er der ingen

Sammen med Jesper Loehr-Petersens vers/citat

Brug i stedet tiden på at lede efter muligheder – de er der helt sikkert.

I en sammenhæng, så beskriver de ganske godt de udfordringer og muligheder, som vi i fællesskab skal have greb omkring. Kafka siger måske er der ingen forhindring. Jeg tror at vi alle her på den korte bane ser en hel del forhindringer og udfordringer foran os.

Vi er i en tid, hvor vi stadig har Covid-19 hængende over os. Vi har klimaudfordringer, som vi skal have løst nationalt og globalt over de kommende år. For at nævne nogle af de store, vigtige emner først. På den mere korte bane, om jeg så må sige, har vi selvfølgelig stadig covid-pandemien, som vi skal håndtere i vores dagligdag på ansvarlig vis. En knivskarp balance mellem at holde samfundet åbent og håndtere

virustruslen og stigende smittetal. Der er bestemt brug for et fælles ansvar og indsats for at bringe os 'post' Covid.

Som før omtalt er vi i en situation og tid med inflationer og prispres på energi og råvarer, mangel på arbejdskraft som en trussel mod opsvinget, vækst og velfærd.

I MejeriDanmark helt snævert, om jeg så må sige, ser vi selvfølgelig udfordringer i, at vi i vores del af verden ser et mindre og mindre forbrug af drikkemælk og et stigende pres fra plantebaserede produkter, som samtidig giver os nye muligheder. Klart, som Kafka siger, så skal vi ikke søge efter forhindringer, men i stedet bruge tiden på at søge efter muligheder, de er der helt sikker, som Jesper Loehr-Petersen siger.

MejeriDanmark har efter Hovedbestyrelsens opfattelse altid været klar til at møde forhindringer, store som små, fra nær og fjern, samtidig med, at der søges efter nye muligheder. Helt sikkert er det, at dansk mejeribrug i et stærkt fællesskab har forstået at gribe muligheder og udfordringer for at stille os i bedste position, til gavn og glæde for vores ejere, os ansatte, ja vores samfund.

Hvor også mellemrummet mellem atomerne er fyldt ud med smør, som Piet Hein's geniale græk siger.

Lad os i fællesskab i MejeriDanmark sikre vores positioner og mulighed ved at gribe udfordringer og muligheder på klimafronten, disruption fra plantebaserede produkter til fælles bedste. Vi kan som dygtige, kompetente, engagerede medarbejdere sammen med mejerierne, mejeriselskaberne, omkringliggende industrier, uddannelsesinstitutioner og forskningsenheder helt klart udbygge vores positioner. Vi kan og skal levere på de mangeartede udfordringer og muligheder. Vi er alle i samme båd. Vi kan og skal levere gode og sunde mejeriprodukter med høj fødevarer sikkerhed og hygiejne til vores kunder og forbrugere nært og fjernt. Med afsæt i FN's 17 verdensmål.

Den gode fortælling er, at vi i MejeriDanmark siden 1882 har bevist, at vi kan levere. Som dygtige, engagerede og motiverede medarbejdere i alle grene af MejeriDanmark har vi mødt udfordringer, muligheder og forandringer, som er vekslet til muligheder og herved sikret gode og udfordrende jobs i vores branche.

Som det fremgår af Kristelig Dagblads artikel i deres afsnit 'Liv & Sjæl' omhandlende 'Arbejdet skal give mening eksistentielt, men det er ikke uproblematisk', giver erhvervspsykolog Mads Lindholm et bud på, hvad det generiske ord 'mening' overhovedet kan betyde i arbejdslivssammenhæng. Efter en undersøgelse med 2500 deltagere konkluderer Mads Lindholm, at fire typer mening er vigtige.

Nemlig:

1. Den største mening: Der er et formål med arbejdet, og der gøres en forskel for andre.
2. Den indre mening: Der er interessante opgaver, og den enkelte lykkes som menneske.
3. Den kollegiale mening: Man løser opgaverne i fællesskab.
4. Den organisatoriske mening: Man forstår de beslutninger, der træffes på arbejdspladsen.

Artiklen fortæller ligeledes, at en undersøgelse lavet af Danmarks Evalueringsinstitut blandt kommende studerende på videregående uddannelser viser, at kun 25% af de studerende vægter høj løn som faktor for studievalg. 62% vægter muligheden for et bedre job, hvor de kan gøre en forskel for andre, som en faktor for

studievalg. 85% vægter muligheden for et spændende job højest.

Som så mange af livets forhold er det helt klart et spørgsmål om, at tingene skal være i en eller anden form for balance. Vi skal hver især finde vores vej igennem livet med et job, som giver mening og bidrager til det hele menneske, når vi er iblandt vores familie, venner, bekendte og på job. Mads Lindholm afslutter artiklen med at sige: Det er faktisk allermest essentielt, at en arbejdsplads skaber tryghed og et tillidsfuldt miljø. Det er forudsætninger for resten.

Sundhedsbakken
Faktorer der kan påvirke
fysisk og mental sundhed

Sundhedsbakken, som vi også kiggede på sidste år, er stadig særdeles relevant for os, både som enkeltpersoner og borgere i en brydnings-tid, hvor der bliver trukket store veksler grundet covid og en verden i hastig forandring på godt og ondt.

Intet er rigtigt eller forkert. Lad os passe godt på hinanden og os selv ved i fællesskab at have fokus på Sundhedsbakkens forskellige faktorer, som der kan påvirke fysisk og mental sundhed, nemlig

- Socialøkonomi, miljø med videre
- Kulturelle forskelle
- Leve- og arbejdsvilkår
- Sociale netværk
- Livsstil – KRAM = kost, rygning, alkohol og motion
- Alder, køn, biologisk arv.

Lad os i fællesskab passe på hinanden og os selv. Fra foreningens side vil vi gerne opfordre til, at vi som medlemmer af Foreningen af mejeriledere og funktionærer hver især bidrager til at skabe arbejdspladser, fællesskab og arrangementer, hvor tryghed og tillidsfulde miljøer er

stærke og bærende elementer – og hermed forudsætninger for resten.

Som afslutning på Hovedbestyrelsens beretning vil vi også i år her fra Hovedbestyrelsens side opfordre jer/os medlemmer til at søge råd, vejledning og assistance, når eller hvis en svær situation opstår, hos sekretariatet på Munkehatten, eller hos kredsbestyrelserne og Hovedbestyrelsen.

Fra foreningens og bestyrelsernes side bestræber vi os på at have de rette produkter og ydelser på hylderne til gavn og glæde for os medlemmer. Mangler der ydelser og produkter på hylderne, bedes I give lyd, så vi kan justere sortimentet hvis muligt.

Der skal lyde en stor tak for jeres opbakning til foreningen. Tak fordi I som stærke ambassadører er med til at passe og pleje vores mejerikultur. En sund og aktiv kultur er bestemt et vigtigt element i et stærkt Mejeridanmark og hermed vores forening og vores aktiviteter og netværk.

Med disse ord vil vi fra hovedbestyrelsens side sige foreningsmedlemmer og Mejeridanmark tak for indsatsen – og god vind og arbejdslyst i det kommende år.

Der skal ligeledes lyde en tak til foreningens samarbejdspartnere, som vi igennem året har haft et godt og givtigt samarbejde med. Et samarbejde som vi fra Foreningen af mejeriledere og funktionærer sætter utrolig stor pris på, både i det daglige men også i forbindelse med afviklingen af vores forskellige aktiviteter. Samarbejdet i stort og småt gennemføres og udføres med gensidig respekt, åbenhed og ærlighed.

Det drejer sig om:

- Dansk Mejeriingeniør Forening
- Mejeribrugets Arbejdsgiverforening/DI
- AP Pension
- FTF-A
- Foreningen af Danmarks Privatmejerier
- Dansk Oste- og Smørforening
- Kold College

- UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole (tidligere Erhvervsakademi Lillebælt)
- Organisationerne i MIA og Mejeribrugets SamarbejdsForum
- Danmarks Mejeritekniske Selskab
- Industrigruppen bag Mejeriingeniøruddannelsen
- International Food Contest
- Mejeriforeningen
- Mejerifolk uden grænser
- Nordisk Mejeriteknisk Råd og organisationerne bag
- Mejerierne og mejeriselskaberne og alle deres ansatte

Sekretariatets medarbejdere med Fie i spidsen skal have en stor tak og anerkendelse for den indsats og positive indstilling, I har haft til de mangeartede opgaver, som I har løst på bedste vis. Dette gælder bestyrelsesarbejde og i særdeleshed det arbejde, der udføres til gavn og glæde for os medlemmer på forskellig vis. Tusinde tak til jer i sekretariatet og Mælkeritidende på Munkehatten.